Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...най 1921 оной ...ын 21-һээ гарана | № 39 (14061) | 1973 оной февралиин 16, пятница | Сэн 2 мүнгэн

БҮХЭСОЮЗНА СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНДЭ ҮРГЭН ДЭЛИСЭ

...ЛГА АБААЛ ҺАА—ДҮҮРГЭ

...РҮҮШҮҮЛЭЙ ...НДЭЛЭЛДЭ ...Г ҮРГЭГДЭБЭ

...нгын аймагай малшадай социалис мү...эй январь һарын дүнгүүд гаргагдаба. ...-эй райкомой, аймгүйсэдкомой шиидхэ...н ёһоор, мүрысөөндэ эрхим үрэ дүн туй...иимэ һаалишад болон хонишодой хүн...дэ Улаан туг аймагай түб тосхондо үр...

...овьева — «50 лет Октября» совхозой Оро...гай фёрмын һаалишан, үнгэрэгшэ һарада ...риһөө 273 килограмм һү һааба.

...тская — «50 лет Октября» совхозой Оро...гай фермын һаалишан, үнеэн бүриһөө 258 ...мм һү һаагаа.

...кунова — Худанай совхозой Иннокентьев...рмын һаалишан, үнеэн бүриһөө 258 кило...һаагаа.

...санова — Худанай совхозой Улааха ара...мын һаалишан, үнеэн бүриһөө 256 кило...һаажа абаа.

...адких — Худанай совхозой Иннокентьев...мын һаалишан, үнеэн бүриһөө 251 кило...абаһан.

...нтуева — Чисаанын совхозой Булагай ...һаалишан, үнеэн бүриһөө үнгэрэгшэ һа...шада 202 килограмм һү һааба.

...лиин 10-най байдалаар 100 эхэ хонин бү...75, тэрэнһээ дээшэшье хурьга түлжүүлжэ ...онишодой хүндэлэлдэ:

...мжилов — Хэжэнгын совхозой хоёрдохи ...ин хонишон, харууһалжа байһан 547 эхэ ...о 530 хурьга мүнөө дээрээ абаа гэхэ гү, ...эхэ хонин бүриһөө 47 хурьга түлжүүлжэ

...танова — «50 лет Октября» совхозой хоёр...деленииин хонишон, даб дээрээ 100 эхэ хо...риһөө 85,3 хурьга абаа.

...ыденова — «50 лет Октября» совхозой гур...отделениин хонишон, 100 эхэ хонин бүри...хурьга түлжүүлнэ.

...бано… — «Первомайский» совхозой нэгэдэ...ленииин хонишон, 100 эхэ хонин бүриһөө 79 ...абаа.

...-Удын нарин сэмбын фабрикын ээрэлгын ...үд нэхэгшэ, КПСС-эй кандидадта гэшүүн ...Фёдорова. Үнгэрэгшэ жэлдэ Галя фаб...болоһон залуу бүд нэхэгшэдэй конкурс...адалсаад нэгэдэхи һуури эзэлээ.
...Г ДЭЭРЭ: коммунис ажалай ударник ...Фёдорова. С. Балдуевай фото.

ҮНИНЭЙ ХОНИШОНОЙДО

Дондогой Балма гушаад оной эхеэр хамтын ажалай тогтоһонһоо хойшо амаралтада гаратараа ажахыдаа хонин һүрэгые нилээдгүй олон болголсоһон, ажалша бэрхэ хүнүүдэй нэгэн.

— Галишни энэ бэеэрээ ехэ боложо, шамая амаруулха даа. Басаганайшни хони хурьга таһалжа, хүхүүлжэ байхыень харахада зүрхэ сэдьхэлээ ханамаар, — гэжэ суг хүдэлдэг хонишодойнь хэлэдэгые Балма хүгшэн мүнөөшье болотороо һанал бодолдоо сэдьхэн ябадаг юм.

Тэрэ сагһаа хойшо арба гаран жэл үнгэрбэ. Мүнөө Галина Доржиева эхынгээ бүхы наһаараа хэһэн ажалые бүри арьбадхан хүдэлжэ байнхай. Ажахын бэрхэ хонишодой нэгэн Галина Дубшановна жэлһээ жэлдэ һайн үрэ дүн туйлажа шададагаараа нютаг нугадаа нилээд мэдээжэ болоһон хүнүүдэй нэгэн. Үнгэрһэн 1972 ондо энэ нүхэрнай 100 эхэ хонин бүриһөө 101 хурьга түлжүүлһэн, хонин бүриһөө 3 килограмм 380 грамм нооһо хайшалжа абаһан.

Анаагай совхозой түрүү хонишон Галина Доржиевагай отара хүрэжэ ерэхэдэмнай, хонидоо хүхүүлжэ тухагүй байба. Байра байдалтайнь танилсахада, эндэ ёһотойл ажалша бүхэриг хүнүүд хүдэлдэг юм байна гэжэ мэдэхээр. Хонидойнь байрада ороходо сэбэр, хэдэн олон таһалганууд соо ехэ багаараа илгагдаһан хурьгад үбһэ шэмхэлнэ, талха таряанай зүйл, дабһа долёоно, нүгөө зариманиинь таһалга соогоо тангаршаалдан гүйлдэхэ юм. Хашаагай тэг дүндүүр мэнэ хурьгалха хонид нэгэ изгээр хаалтатай.

—Хонишодой үргэһэ нойргүй ажаллаха харюусалгатай хаһа оронхой. Бидэ гэр бүлөөрөө 503 ехэ хонидые харууһалнабди. 450 хурьгад абтаад, һайнаар түлжүүлэгдэжэ байна. Хониднай хурьгалжа, ходоронтожо байна. Абаһан хурьгадаа гээлтэ хоролтодо оруулангүй, хүхэ ногоон дээрэ гаргаха гээшэ хонишодой ямараар ажаллаһанһаа сэхэ дулдыдаха байна бшуу. Тиимэһээ бидэ абаһан түл түрэсээ эрхим һайнаар харууһалха гэжэ оролдонобди, — гээд ахалагша хонишон манда хөөрэбэ.

Һая гараһан хурьгадые саг болзортонь, сүүдхын туршада оло дахин эхэдэнь садатарнь хүхүүлхэдэ түргэн томо болосотой гэжэ Ара Байсын хонишод һайн мэдэнэ. Хонидоо хүхүүлжэ дүүргэжэ байһан үедэнь бидэ ерэһэн хэбэртэйбди. Юуб гэхэдэ, таһалганууд соохи хурьгадай маараан замхантаһан байба. Боргожожо эхилһэн хурьгадые хүхүүлжэ байһан хоёр эрэшүүлтэй уулзабабди.

«Түл абалгада хэр бэлэдхэлтэй орободта. Үбһэ һолоомон хүрэхэ гү?» гэһэн асуудалдамнай ахалагша хонишоной үбгэн Бадма-Доржо Цыбжитов нигэжэ харюусаба:

—Малшан бүхэн үбэлжэлгэдөө эртээнһээ бэлдэжэ эхилдэг гээшэ. Наруули дулаан үдэрнүүдые хэрэглэн, хашаагаа саг болзортонь һайнаар дулаалһан, хонидые бүлэг бүлэгөөр эдеэлүүлхэ хуһамагай хорёо заһаабди. Мүнөө дээрээ хүрэхэ үбһэ, һолоомон манда бии. Хонидтоо тэжээл байнал гэжэ хаяжа үгэхэ болобол, тон буруу. Юуб гэхэдэ, ажахымнай үбһэ тэжээл яһала бэлэдхэжэ абаа. Гэбэшье энэнь жэл бүри олошоржо байһан үхэр малда хаана хүрэхэ һэм даа. Хабарай түрүүшын уринай аминай унамсаар, наруули дулаан үдэрнүүдые хэрэглэн, хонидоо таряалан дээрэ, хагданда адуулхаар хараалнабди. Хабарай харалганда, «хорёо хооһон» малшадта ехэ хэсүү гэжэ бидэ һайн мэдэхэ зэргэтэйбди. Саг ута, абаһан уялгаяа дүүргэхын тула бүхы шадалаа гарганалгээшэбди.

Хонишон Цыбжитовэй хэлэһэн үгэ зүйтэй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Үнгэрэгшэ жэлдэ сагай уларилай хэр бэрхэшээлтэй байбашье, ажахын хүдэлмэришэд ниитынгээ үхэр малда һайн шанартай үбһэ бэлэдхэхэ тэжэ оролдоо. Урда жэлэйнхиһээ эндэ ехэ үбһэн хуряагдаһан байбал, Улам олошоржо байһан малда ушөөл дуталдаха байһаниинь элитэ. Үбһэ тэжээлээ гамтайгаар гаргашалжа, үхэр малайнгаа тэнхээ тамирые хараада абан эдеэлүүлхэ шухала. Бии байгаа сагаан һолоомоёо жэжэ болотор хэршэжэ, талха тарянай зүйлтэй холижо, малда эдюулхэдэ һураггүй эдисэтэй, хоолтой болодог гээшэ ааб даа. Һая хурьгалһан хонид илангаяа витаминаар дуталдадаг. Модоной ногоон шэлбүүһэ үгэхэдэ һайн.

Галина Дубшановнагай хонишодой байрада анхармаар юумэ хараһанаа тобшохоноор хөөрэжэ үгэлтэй. Хонидой хашаа бүридэ сэбэр агаар оруулдаг 4-5 хоолой тодхогдонхой байдаг. Тус түхеэрэлгын хаалтые нээжэ, малай байрада сэбэр агаар оруулхада хоолойн хананууднаа дуһаа дуһажа, доронь шабар болодог. Энэниие ахалагша хонишон хараадаа абажа, табхархан түмэр хайрсагханууды тодон, шабын түмэрөөр уянхай. Тэндэ сугларһан дуһаагай уһан долоон хоногто нэгэ дахин абтана.

— Хүршэ хонишодтнай сагаан һолоомоор бага болоод байна. Хоёр тэргэ һолоомо үгөө һаа ямар гээшэбта, — гэжэ отделениие эрхилэгшын орондо үлэһэн нүхэр Степанов хонишондо хандаба.

—Үбһэ, һолоомомнай багашаг. Тиигэбэ яабашье, суг хүдэлжэ байһан нүхэрэйнгөө шахардуу байдалда ороод байхада туһалангүй байлтай аал? Бидэ булта нэгэ зорилготой ажаллана бшуубди. Үглөөдэр хоёр трактор эльгээнэ бэзэт. Саг ута, хожомшье гэжэ байха, — гээд Галина Дубшановна нүхэр Степановай урдаһаа хараад орхибо.

Урдаа табиһан түсэб, даабаряа урагшатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ хонишодой эбтэй эстэйгээр ажаллаһанһаа дулдыдаха гээшэ ааб даа. Энэ харюусалгатай хаһада хара амияа харангүй, бэе бэедэ туһалалсан. үбэлэй дабаае амжалтатайгаар дабахань эдэнэй шадабариһаа болохо. Галина Дубшановна Доржиева суг хүдэлдэг нүхэдэйнгөө ажалай һайн байхада, үнэн зүрхэнһөө баясадаг урагшаа һанаатай хонишодой нэгэн юм.

Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы жэлдэ Ара Байсын хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абажа түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 3,3 килограмм нооһо хайшалха, хурьган бүхэнөө эхэһээнь таһалха үе болотор 20 килограмм шэгнүүртэйгээр тушааха гэһэн социалис уялгатай юм. Даажа абаһан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тула тус отарын хонишод үдэр бүри оролдосо эхэтэйгээр ажаллана.

Д. ХУБИТУЕВ.
манай корр.
Хоринин аймаг.

ОРОЛДОЛГЫН АШААР

Республикын промышленна предприятинуудта электрын элшэ хүсэ гамнаха талаар үнгэрэгшэ жэлэй дүрбэдэхи кварталда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн гаргагдаба.

Мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн авиационно заводто нэгэдэхи мүнгэн шан барюулагдаба. Заводой главна инженер М. И. Неганов, главна энергетик А. С. Блинов гэгшэд электрын элшэ хүсэ гамнаха талаар эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри предприятиингаа цехүүдэй дунда саг үргэлжэ үнгэргэжэ байдагайнгаа ашаар эрхим амжалта туйлаа гэжэ Республикын Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ.

Тимлюйн цементнэ заводой коллектив хоёрдохи мүнгэн шанда хүртэһэн байна.

АЛДАРТА ОЙН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Улаан-Үдын станциин локомотивна депогой ашаглалгын цехэй коллектив энэ оной январиин эхеэр уялга абаа һэн. Түрэл республикынгаа 50 жэлэй алдарта ойн һайндэр болотор машинист, тэрэнэй туһалагша бүхэн зайн галай элшэ хүсэ, түлишэ алмажа, тус тустаа нэгэ-нэгэ эрьесэ хэхэ, энэнэй ашаар олдоһон мүнгые Улаан-Үдэ хотые болбосон түхэлтэй болгохо жасада оруулха гэжэ уялга соонь бэшэгдэһэн байгаа.

Энэ уялга амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна. Машинистнэр Лисанов, Лукьянченко, Будаев, Дылгеров болон бусад зайн галай элшэ хүсэ алмаха зуураа, жолоододог поездоо түргэнөөр ябуулна.

Тус цехэй коллектив январь һарада 1 миллион 900 мянган киловатт-час зайн галай элшэ хүсэ, 126,5 тонно дизельнэ түлишэ алмаһан байна. Энэ эрхим һайн амжалта болоно.

Э. ФАДЕЕВ,
Улаан-Үдэ станциин локомотивна депогой машинистын туһалагша.

...ДАНАЙНГАА АЛДУУ ...АБТАҺААР...

...тэргэеэ, үбэлдөө ...бэлдэ» гэһэн арадай ...бии гээшэ ааб даа. ...ехникэ заһабарилха ...Прибайкалиин ай...«Путь к коммунизму» ...үшөө һанаһанда ...байһаар. Ажахын ...шэгшэд болон мэр...нёдондо жэлэйнгээ ...дүүе дабтаһаар. зохи...болол хээгүй гэжэ ...шухала.

...хабар хүрьһэ ...оньһон түхеэрэл...шанар муутайгаар ...ай гэмээр, тус ажа...айнгаа тарилгые ун...һан юм. Орой та...тарянаниинь хүсэд ...гүй дээрэһээ түрүү...үүгаар хүлдэһэн. ...һээ тус колхозой ...үргамалнуудай шанар, ургасаньшье доошолһон байна.

Ажахыда элдэб түхэлэй 40 трактор тоологдоно. Энэнэйнь хахадһаа олонхидонь капитальна заһабарилга хэгдэхээр болонхой. Һаянай байдалаар эндэ 10 трактор арай шамай заһабарилжа гаргаа. Гэбэшье тэдэнэйнь шанар үшөө һанаһанда хүрэхөөр бэшэ. Мухарял болоһон трактор элдэб ажалда ябуулагдана.

Зарлиск тосхондо заһабарилгын мастерской бии юм. Тус мастерской автомашина сеялкэнүүдээр дүүрэшэнхэй. Диилэнхи плуг, борной болон бусад түхеэрэлгэнүүд мүнөө болотор заһабарилагдаагүй байһаар. Эдэ түхеэрэлгэнүүд мастерскойн хашаа соо хайшаа хэрэгээр хаягдашанхай.

Техник заһабарилгада хүдэлмэрилжэ байһан механизаторнууд мүнөөшье болотор ажалай дүримтэй танилсаагүй. Хэзээ, ямар техникэ заһабарилгада орохоб гэһэн график эндэ табигдаагүй байһаар. Эдэ дутуу дундануудые бултыень мэдэжэ байһан ажахын главна инженер нүхэр Будников юун тухай бодоно хаб, ойлгохын аргагүй.

Ушарһан дутуу дундануудаа ойрын үдэрнүүдтэ усадхажа, оньһон техникэ заһабарилха хүдэлмэреэ эмхи гуримтайгаар ябуулхаар болоо. Энэ шухала ажалаа эмхи гуримтайгаар ябуулжа, хабарайнгаа тарилгада бэлэдхэлтэй орохо бэзэ гэжэ «Путь к коммунизму» колхозой механизаторнуудта хэлэлтэй.

П. ХАЛТАНОВ.
Прибайкалиин аймаг.

ШЭНЭ ҺОНИН (ТАСС)

А. Н. КОСЫГИН ФРГ-гэй ЭКОНОМИКЫН МИНИСТР Г. ФРИДЕРИХСТЭЙ УУЛЗАБА

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин экономическа, научно-техническэ харилсаа холбооной талаар СССР-эй ба ФРГ-гэй комиссиин хоёрдохи сессидэ хабаадахын тула Советскэ Союзда ерээд байһан ФРГ-гэй экономикын министр Г. Фридерихстэй февралиин 14-дэ Кремль соо уулзаа.

СССР-эй ба ФРГ-гэй хоорондын экономическа, научно-техническэ ба промышленна харилсаа холбоое ойрын жэлнүүдтэ саашадань гүнзэгырүүлгын асуудалнууд үгэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдээ.

(ТАСС).

АХА ДҮҮ ОРОНУУДАЙ ХАНИ НЭГЭДЭЛЭЙ АША ҮРЭ

Свёкло хуряаха «КС-6» гэжэ өөрөө ябадаг комбайнууд туршалга гараба. Эдэ машинанууд ГДР-эй ба Советскэ Союзай мэргэжэлтэдээр зохёогдоһон байна. Зарим түхеэрэлгэнүүдынь Германиин Демократическа Республикада, Болгариин Арадай Республикада бүтээгдээ.

Нимэ агрегадууд хуушан машинануудһаа олон талаараа үлүү һайн. 75—100 мориной хүсэтэй тракторнуудай туһаламжаар ябадаг, хоёр рядтай прицепной комбайнууд свёкло хуряалгын эгээн ехэ бүтээсэтэй машинанууд гэжэ тоологдодог байһан. Шэнэ агрегат зургаан рядтай, өөрөө ябадаг. Свёклын эшэ набша суглуулдаг «БМ-6» гэжэ машина шэнэ комбайнтай хамта хүдэлнэ. Тиигэһэнэй үндэһөөр гар ажал бүрин болюулагдаа. Свёклын эшэ набша транспартёрой туһаламжаар автомашинануудта ашагдана.

Шэнэ комбайнуудые ГДР-тэ, Болгарида, Советскэ Союзда туршаад үзэхэдэнь, механизаторай ажалай бүтээсэ 2—2,5 дахин ехэ байба. Нимэ комбайн нэгэ часай турша соо 2 гектарай свёкло хуряаха шадалтай.

Агрегадай кабинань — аятай зохид. Комбайнер агрегадайнгаа оньһонуудые ябууд дундань залан тааруулха аргатай.

Свёкло хуряадаг шэнэ комбайные конструкторнуудай хамтын хүсөөр ухаалан бүтээһэн ушар — Советскэ Союзай, Германиин Демократическа Республикын хоорондохи научно-техническэ, эконом...ска харилсаа холбооной улам гүнзэгыржэ байһанай үшөө нэгэ жэшээ болоно. ТАСС-ай корреспондентдэ «Союзсельхозтехника» гэжэ нэгэдэлһээ мэдээсэһэнэй ёһоор, ГДР-тэ бүтээгдэһэн хэдэ мянган машинанууд — хартаабха хуряадаг комбайнууд, таряа сэбэрлэдэг машинанууд, үнеэ һааха элдэб янзын түхеэрэлгэнүүд, тэжээл бэлэдхэхэ машинанууд манай ороной ажахынуудта хэрэглэгдэнэ.

Германиин Демократическа Республика хүдөө ажахын машинанууд ба түхеэрэлгэнүүдые Советскэ Союзда улам олоор үгэдэг боложо байнхай. Манай ороной колхозууд, совхозууд 1973 оной һүүл тээшэ 6 миллион түхэригэй сэнтэй силос хуряаха комбайнууд ба тэдээндэ табигдаха запчастьнуудые абаха.

(ТАСС).

МҮРЫСӨӨНДЭ ТҮРҮҮЛЭГШЭДЭЙ СЛЁТ

БАРНАУЛ. (ТАСС). Барнаулдахи Спортын ордон һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэн гоёогдонхой байба. Социалис мүрысөөндэ илаһан 6 мянга гаран хүн — Алтайн 400 мянган хүдэлмэришэдэй түлөөлэгшэд — февралиин 14-дэ хизаарай промышленностиин, барилгын ба транспортын түрүүшүүлэй слёдто сугларaa. Үйлэдбэриин үүсхэлшэд, машина бүтээгшэд, химигүүд, бүд нэхэгшэд үнгэрһэн жэлэйнгээ дүнгүүдые согсолон гаргаад, түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлдэ хизаарай хүдэлмэришэдэй коллективүүдэй бэелүүлхэ зорилгонуудые хараалба. «Түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые дүүргэлгэдэ үйлэдбэриин бүхы нөөсэнүүдые зорюулха» гэһэн уряатайгаар ажалай габшагайшуулай слёт үнгэрөө.

Слёдой хүдэлмэридэ хизаарай ажалай солото хүнүүд хабаадаа. Нимэ уг удамтай бүлэнүүдэй нэрээр түсхай шангууд эндэ бии болгогдонхой юм. Петровуудай ажалша уг удамта бүлын нэрэмжэтэ шанда хүртэхын түлөө Барнаулай, Бийскын, Рубцовскын хэдэн арбаад мянган хүн — машина бүтээгшэд, металлургнууд мүрысэнэ. Ажалша уг удамтай энэ бүлын аха заха Социалис Ажалай Герой Семён Владимирович Петров Алтайн Тракторна заводой кузнечна цехэй наладчигаар хүдэлнэ. Тэрэнэй хүбүүд — Владимир ба Геннадий һамгадтаяа Тракторна заводто эсэгэтэеэ хамта ажаллана. Эдэнэр бултадаа — коммунис ажалай ударнигууд. Нимэ ажалша уг удамтай бүлэнүүд Алтайдэ олон.

Партиин крайком, крайисполком, крайсовпроф ба комсомолой крайком хизаарай ажалша уг удамтай бүлэнүүдые хүндэтэ дипломуудаар «Юһэдэхи табан жэлэй гвардеец» гэһэн дурасхаалта медальнуудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнаба.

Слёдой хүдэлмэридэ Алтайн түрүү таряашад хабаадаа. Эдэнэй захилнуудые хизаарай промышленна олон предприятинууд дүүргэдэг юм. Тэрэшэлэн Алтайтай мүрысэдэг Красноярска хизаарай делегаци слёдто хабаадаба.

Слёдто хабаадагшад түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлэй түсэбые болзорһоо урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 25 миллион түхэригэй продукци орондоо үгэхыень хизаарайнгаа бүхы предприятинуудай, барилгануудай коллективүүдые уряалба.

ХАЛААН СОО—90 КУБОМЕТР

— Бэрхэ хүдэлмэришэд леспромхоздомнай олон ааб даа. Эдэнэр бага гаргашатайгаар модо бэлэдхэхэ хэрэгтэ нилээд ехэ хубитаяа оруулалсана. Жэшээлхэдэ, модо отологшо Иван Васильевич Дружинин халаан соо 80—90 кубометр модо отолдог. Тиихэдэ үшөө тракторта модо шагтагалагшада туһалалсажа үрдидэг,— гэжэ Баргажанай леспромхозой главна инженер Владимир Васильевич Измайлов бидэнэртэ хөөрэн, үндэрөөр ургаһан нарһан, шэнэһэн мододой дундуур алхална.

Отологдоһон модоной унаха, трактор, машинануудай таршаганалдаха абяан дүтэхэнэ дуулдана. Уданшьегүй П. Я. Юринскиин даадаг бага комплексно бригадын модошодто хүрэжэ ерэбэбди. Модошод габшагай шангаар хүдэлжэ байнад. Үндэр бэетэй хүдэлмэришэн абаһаар лэ бидэнэй анхарал татаба. Тэрэ ларалгүйхэнөөр модондо дүтэлжэ, хэдэхэн минутын туршада хюрөөдэн унагаажархина. Ондоо юумэндэ анхаралаа табинагүй хэбэртэй, хүдэлжэл мэдэнэ. Нарһан модод хойно хойноһоо зэргэлэн унажал байна.

— Харана бэзэт? Ямар гоёор модо унагаана гээшэб? Хэжэ байһан хүдэлмэридөө тон дуратай хүн нигэжэ үнэн зүрхэнһөө оролдожо хүдэлдэг шуу даа,— гэжэ Владимир Васильевич хүдэлмэришэнөө магтана.

Нээрээшье Иван Васильевич Дружининай ажаллажа байхыень харахада урмашахаар һэн. Оройдоошье яаранагүй, теэд хүдэлсэ бүхэнииинь нэгэл өөрын удхатай. Хүдэлмэриин саг зүбөөр хэрэглэжэ, модо ехээр отолхые Иван Васильевич ингэжэ оролдожо хүдэлнэ бшуу. Тэрэ үдэрэй эдеэлгэн болотор 46 кубометр модо отолоод байгаа һэн. Сайлалгын үедэ Иван Дружининтай хөөрэлдэжэ, ажал хэрэгээрнь, ажабайдалаарнь һонирхобобди.

— Баргажанай аймагай Үүрэг нютагта түрэһэн хүм. Арбан табатайһаа колхоздо хүдэлөөб. 1947-48 онуудта манай колхозой гэшүүд өөрын мори унаагаар леспромхоз ошожо, модо бэлэдхэхэ даабаряа дүүргэдэг бэлэй. Хэдэн үбэл модо бэлэдхэлгэдэ хүдэлөөд, эндэ үлөө һэм, — гэжэ Иван Васильевич хөөрэнэ.

Һаяшаг леспромхозой дирекци, партийна болон профсоюзай организацинууд нүхэр Дружининай тус леспромхоздо 25 жэл хүдэлһэнэйнь ойе баяр ёһололой оршон байдалда тэмдэглэжэ, үнэтэ бэлэгээр шагнаһан байна.

— Үнгэрһэн жэл «Дарасун» аршаанда амаржа, бэеэ эмшэлүүлээб. Энэ жэлдэшье тэндэ ошожо амархаб. Бидэнэй, модошодой, байдал һуудалые һайжаруулха хэрэгтэ парти, правительство ехэ анхарал табина. Тиимэһээл бидэнэр бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэн, оролдожол хүдэлхэ болонолди даа, — гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

Олон жэлэй туршада модошоной баян дүршэлтэй болоһон. Тиимэһээл Иван Васильевич Дружинин бүри һайнаар хүдэлхэ гэһэн гол зорилго урдаа табина. Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, ехэ модо бэлэдхэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсана. Тэрэ П. Я. Юринскиин даадаг бригадада хүдэлнэ.

— Иван Васильевич Дружининай оролдолгоор бидэнэр даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ шаданабди. Юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи шиидхэхы жэлэй даабариһаа гадуур 2000 кубометр модо бэлэдхэхээр социалис уялга абаа һэмди. Бултадаа Иван шэнгеэр хүдэлөө һаа, энэ зорилгоёо бэелүүлхэ байхабди, — гэжэ бага комплексно бригадые даагша П. Я. Юринский хэлэнэ.

Сайлажа, хүсэ ороһон хүдэлмэришэд эбтэйгээр ажалаа эхилбэд. Иван Дружинин бэедээ найдангяар, оншотойхоноор хэдэг лэ ажалаа үргэлжэлүүлжэ оробо.

К. ЖАМЬЯНОВ,

Зураг дээрэ: модо отологшо И. В. Дружинин.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Колхозой тоосоото-һунгуулиин суглаанһаа

АШАГЛАГДААГҮЙ НӨӨСЭНҮҮД

Эдэ үдэрнүүдтэ Мухар-Шэбэрэй аймагай колхозуудта тоосоото-һунгуулиин суглаанууд боложо захалба. Һаяхан иимэ суглаан «Искра» колхоздо үнгэргэгдэжэ, правлениин түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой Е. В. Иванов, шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ П. Ф. Мальцев гэгшэдэй тоосоото элидхэлнүүд зүбшэн хэлсэгдэбэ. Правлени энэ суглаандаа яһала һайнаар бэлдэбэ. Жэлэй дүнгүүд уридшалан бригада, фермэнүүдэй, коммунистнуудай хамтын суглаанууд дээрэ үргэнөөр зүбшэгдэжэ, бии байгаа дутагдалнууд, хэрэглэгдээгүй нөөсэнүүд элирүүлэгдээ. Тиимэһээ тоосоото-һунгуулиин суглаанда колхознигууд олоороо хабаадажа, правлениин, шалгалтын комиссиин хүдэлмэриие али бухы талаһаань шүүмжэлһэн байна.

Үнгэрэгшэ жэл хүдөөгэй хүдэлмэрилэгшэдтэ ажалаа зүбөөр эмхидхэлгын шангахан шалгалта боложо үгөө. Сагай уларилай бэрхэшээлнүүдые тэсэмгэйгээр дабан, колхозой гэшүүд юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ бэелүүлхээр хараалһан зорилгонуудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаа. Адууһа малай тоо олошоруулха, ашаг шэмэ абалгыень дээшэлүүлхэ, гүрэндэ таряан, мал ажалай эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдаха социалис уялганууд һүнһөө бэшээр үлүүлэн дүүргэгдэә. Тиигэжэ урда жэлэйхидэ орходоо 556 центнер мяхан, 42 центнер нооһон, 13,1 мянган үндэгэн тушаагдаа.

Хонхолын таряашад орооһото ургамалай үндэр баян ургаса ургуулдагаараа республика соогоо суурхаһаар үнинэй. Ган гасуур үнгэрэгшэ жэлдэ эндэхид гектар бүриһөө 16 центнер ургаса хуряажа, гүрэндэ 28000 центнер эрхим шанартай орооһо худалдаа. Ороохо таряанай үндэр баян ургаса хуряажа, бэлэдхэхэ талаар дэлгэрһэн бүхэроссиин социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараһанайнгаа түлөө РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугта, мүнгэн шанда хүртэһэн. Колхоз тоосоото үе сооһоо таряан ажалһаа 539.000 түхэригэй олзо доход оруулха түсэбөө 36 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэә.

Аймагай бусад колхозууд сооһоо түс ажахы экономическа талаараа эгээн һайн үрэ дүн туйлаа. Жэшээнь, колхозой олзо доход 1971 онойхиһоо 143.000 түхэригөөр дээшэлжэ, 1.853 мянган түхэригтэ хүрөө. Сэбэр олзонь 8,8 процентээр ургажа, 560.000 түхэригтэ хүрөө. Үйлэдбэриин ашаг үрэ үгэсэнь 38 процент болоо.

Правлениин, шалгалтын комиссиин тоосооһуудые, суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн хүнүүдые шагнаад байхада, үйлэдбэриин участок бүхэндэ бии байгаа нөөсэнүүд дүүрэн хэрэглэгдээгүй гэжэ элирнэ. Эдэ асуудалнуудта колхознигууд гол анхаралаа хандуулаа. Ниитын гол баялиг болохо газар таряалан эрхилхэ талаар зарим тэды амжалтын байбашье, дутагдалнууд үшөөл олон. Юуб гэхэдэ, тракторна бригадануудта гектар бүриин үрэжэл дээшэлүүлгэ адли бэшэ. Хэрбээ гурбадахи бригадынхидай гектар бүриһөө 19,3 центнер ургаса хуряажа байхадань, адли газартай нэгэдэхи бригадада 15 центнер ороохо таряа хуряагаа. Юуб гэхэдэ, энэ бригадада ажалай журам һула, агротехникын заабари наринаар сахигдадаггүй, дүршэл ехэтэй механизаторнууд бултадаа шахуу моортэ тракторнуудта ажаллана. Тиимэһээ гэнжэтэ тракторнуудта һуухан залуушуул газараа муугаар хахална, агротехникэ сахинагүй. Энээнһээ уламжалан бригадын ехэнхи полинь буртаг үбһэндэ дарагдашоо. Тиигэжэ тэдэнэр хүршэнэрһөө гектарай 4 центнер үлүүтэй ургаса дутуугаар абаа.

Гектар бүриин үрэжэл дээшэлүүлгэдэ намарай эртыш паар ехэ ашаг үрэтэй гэжэ бултанда мэдээжэ. Гэбэшье энэ асуудал ажахыда хүсэд шиидхэгдөнэгүй. Хуряалгын һүүлээр поли дээрэ малнууд бэлшээгдэжэ, намарай паар хахалалга арба гаран хоногоор удааруулагдана. Саг соогоо хахалагдаһан эртын намарай паар дээрэ таригдаһан ургаса гектарай 4—5 центнер дээшэлдэг бшуу. Ургаса дээшэлүүлгын энэ нөөсэ арбаад хоног соо малда гэшхэгдэжэ һалана гэжэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд мэдэжэ байбашье, ямаршье хэмжээ абанагүй. Тиихэдэ пропашной ургамал ургуулдаг звенонуудай ажалай түлөөһэ, материальна урмашуулгын гурим зүбөөр тааруулхаар болоо гэжэ колхозой главна агроном И. М. Козлов шүүмжэлэл хээ.

Газар таряалан эрхилхэ талаар колхоздо зарим тэды амжалтын байбашье, мал ажал эрхилэлгэдэ горитой дутагдалнууд үзэгдэнэ. Гүрэндэ һү худалдаха дээшэлүүлэгдэһэн түсэб 98 процент дүүргэгдээ. Хэрбээ 1971 ондо үнеэн бүриһөө 2006 килограмм һүн һаагдаһан байбал, үнгэрэгшэ жэлдэ 1861 килограммда хүрөө гэхэ гү, али 145 килограммаар доошолоо. Эндэ зооветмэргэжэлтэд, фермэнүүдые даагшанар сэхэ зэмэтэй гэжэ элидхэлшэд, үгэ хэлэгшэд сэхэ руупь шүүмжэлээ. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр даалгагдаһан уялгадаа харюусалгагүйгөөр хандана, фермэнүүдтэ хүдэлмэриин ариг сэбэрэй гурим сахигданагүй, ажалай журам һула, һаалишад, үхэр адуулагшад болон фермын бусад хүдэлмэрилэгшэдтэ ямаршье эрилтэ табигдадаггүй, социалис мүрысөөн ёһотоор эмхидхэгдэнэгүй, тоо бүридхэлдэ нарин хиналта, шалгалта хэгдэнэгүй. Энээниие һамбаашалан, зарим һаалишад ажалдаа хойрогоор хандана. һүнэй шанар, тоһолиг дээшэлүүлхэ тушаа эмхидхэлэй хүдэлмэри мүртэйгөөр ябуулагданагүй. Һаалишад хоёр амһарта соо үнеэдээ һаанагүй, 3,5 процент тоһолигтой һүн тушаагдана. Энэнь аймаг соогоо эгээн бага.

— Колхоздомнай һү һаалиин хоёр фермэдэ 40 һаалишад ажалладаг. Хүн бүхэн сүүдхэдөө 2 килограмм һү гэртээ зөөнэ. Энэмнай үдэрэй 80 килограмм һүн болоно. Иимэ байдалтай эбсэхын аргагүй,— гээд колхозой партийна организациин секретарь А. П. Мальцев хэлэбэ.

Иимэ болохолоороо колхоздо һарадаа 24 центнер, жэл соо 288 центнер һүн үбэршөөлэгдэһэн болоно бшуу. Тиихэдэ шэнгэн һү тушааһанайнгаа түлөө 600 центнер һүнииинь бэлэдхэлэй пунктда дарагдаһан байха юм. Бухыдөө 888 центнер һүн болоно. Колхоз һү худалдаха уялгаяа дүүргэхын тулада 217 центнер хүргөөгүй гээд хэлэхэ хэрэгтэй. Фермэнүүдтэ тоо бүридхэлэй нарин нягта хиналта байгуулаад байгаа һаа, колхоз һү худалдаха уялгаяа үлүүлэн дүүргэхэ байгаая!

Малай шэгнүүр дээшэлүүлхэ түсэб ажахыда 541 центнерээр дүүргэгдээгүй. Туранхай мал тушааһанайнгаа түлөө 74.000 түхэригэй хохидолдо ороо. Гүрэндэ худалдагдаһан 4000 хонидой 79 процентнь «туранхай» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр абтаа. Мүн залуу малай үхэл олон. Тэдэ нэгэшье хүн мал гарзалуулһанайнгаа түлөө харюусалгада хабаадуулагдаагүй, ялада ашагдаагүй байха юм. Мал ажал эрхилэлгэдэ бии байһан эдэ дутагдалнуудһаа уламжалан, колхоз түс һалбариһаа абтахаар хараалагдаһан олзо оршоһоо 47 мянган түхэриг дутуу абаа.

Колхоздо ниитын малай тоо толгой жэл бүри олошоржо байдаг. Харин үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ дээшэлнэгүй. Олон жэлэй ногоо болон горох тарилгын талмай ажахыда үргэдхэгдэнэгүй, эдэ ургамалнуудай үндэр баян ургаса абтанагүй. Нёдондо жэл колхоз гектар бүриһөө 5 центнер горох хуряагаа. Үнгэржэ ерэхэдээ бэлдэгдэһэн тэжээлэй шанарай түлөө тэмсэл ёһотоор ябуулагданагүй. Энээн тушаа урда жэлнүүдтэ болоһон тоосоото суглаанууд дээрэ оло дахин шүүмжэлэл гараһан юм. Энэшье суглаан дээрэ үбһэ тэжээлэй шанар дээшэлүүлгэдэ, нуга сабшалангай ургаса һайжаруулха тушаа шангахан хөөрэлдөөн болоо.

Хонхолын хүдөөгэй Соведэй түрүүлэгшэ, Н. С. Митрофанов үгэ хэлэхэдээ, нуга сабшалангаа эзэн ёһоор хандажа шаданагүйбди. Бэлшээри уһалха арга боломжо бии. Тэд уһалнагүйбди. Правлениин гэшүүд энээн тушаа анхарнагүй. Сабшалангаа модо шулууһаа, шугы бургааһанһаа сэбэрлэнэгүйбди. Зунай сагта ойһоо модо юта зангаарнь шэрэхэдээ, газараа ехээр эбдэнэбди. Тиигэжэ хэдэн арбаад гектар сабшалан хэндээшье хэрэггүй болгогдоно. Саашадаа отологдоһон модо тэрэ зандань зундаа шэрэхые хорихо зэргэтэйбди. Гектар бүриин үрэжэл дээшэлүүлгэдэ гол анхаралаа хандуулжа, наг шэбхэ зөөлгые хоёр халаанда ябуулхаар болоо. Тиигэбэл поли, нуга сабшалан дээрээ хоёр дахин ехэ нютагай утагжуулга оруулха аргатайбди. Малай байра бүхэндэ үбһэнэй хорёонууд бии. Хабартаа тэндэ ороохо тарибал, галуунай дальбараануудта ёһотойл, хүсэд хүрэхэ ногоон тэжээл ургуулагдаха һэн гээд тэрэ дурадхаба.

Юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлдэ гектар бүриһөө 18 центнер ороохо, 24 центнер үбһэ хуряажа, гүрэндэ 27.000 центнер таряа, 10330 центнер һү, 5600 центнер мяха, 646 центнер ноохо худалдаха, үнеэн бүриһөө 2070 килограмм һү һааха, хонин бүхэнһөө 3,2 килограмм ноохо абаха, зуун эхэ малһаа 85 тугал, 90 хурьга, эхэ гахай бүхэнһөө 14 поршоонхо абаха, ажалай бүтээсые 5 процентээр дээшэлүүлхэ гэһэн социалис уялга абаба. Хүршэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозтой мүрысөөнэй хэлсээн суглаан дээрэ баталан абтаа.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

ПЛЕНУМ БОЛОБО

КПСС-эй Прибайкалиин райкомой ээлжээтэ пленум боложо, «КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1972 оной) Пленумтэй дашарамдуулан, аймагай партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд» гэһэн асуудалые зүбшэн хэлсэбэ. Энэ асуудалаар партиин райкомой нэгэдэхи секретарь **Н. Е. Шелковников** элидхэл хэбэ.

Байкальска леспромхозой парткомой секретарь Н. Н. Васильев, «Прибайкалец» колхозой түрүүлэгшэ А. А. Шатов, «Путь к коммунизму» колхозой парткомой секретарь А. А. Бушко, Сэлэнгын модоной баазын директор В. Я. Котин, аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ С. И. Айкашев болон бусад зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар үгэ хэлэбэд.

КПСС-эй обкомой түлөөлэгшэ И. К. Щекотов пленумэй хүдэлмэридэ хабаадалсаба.

Пленум зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар зохихо тогтоол баталан абаа.

Манай корр.

Мария Михайловна Хлестова Баргажанай адагай загаһанай комбинадта арбаад жэлэй туршада таһалгаряагүй ажаллажа байна. Тингэхэ зуураа өөрынгөө мэргэжэлые һайнаар шудалжа, һара бүриин түсэбые 150—160 процент дүүргэдэг байха юм. Бүтээһэн продукцинь хододоо эрхим шанартай байдаг. Ажалша бэрхэ энэ нүхэр коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. М. Хлестова ажалдаа.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ БЭЕЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

СИБИРЬ: ҮЗЭЛ СУРТАЛҺАА ЭХИЛЭЭД, МЕТАЛЛ ХҮРЭТЭР

Эрдэм-шэнжэлэлгын нээлтэнүүдые арадай ажахыда нэбтэрүүлхэ талаар СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин таһагай эрдэмтэ секретарь Альберт Федотовтой АПН-эй корреспондентын хэһэн хөөрэлдөөн.

— Юһэдэхи түсэбтэ табан жэлэй туршада Сибириин эрдэм, наукын урда ямар шэнэ зорилгонууд табигданаб?

— Баруун болон Зүүн Сибириин дэлхэй дээрэ мэдээжэ болоһон байгаалиин баян хэбтэшэнүүдые, холын Хойто зүгэй болон Чукоткын баялиг шэнжэлжэ, саашадань хүгжөөхын тула бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри хэхэ зорилго Сибириин эрдэмтэд урдаа табина. Сэхыень хэлэхэдэ, мүнөө Сибирьтэ шэнэ заводууд, электростанцинууд, промышленна бүлэг барилгануудые бодхоохо тухай юрэ хэлэгдэнэ бэшэ, харин тэдэниие бүри богони болзор соо дүүргэжэ, ашаглалгада үгэхэ зорилго нэн түрүүлэн табигданхай.

Техникэ, үйлэдбэриин технологи залан хүтэлбэрилгэ — эдэ бүгэдэ шэнээр, мүнөө үеын эрилтын ёһоор дүүргэгдэхэ зэргэтэй. Тиимэһээ эдэ түсэбүүдые эрдэм ухаанай туһаламжагүйгөөр дүүргэхэнь хэсүү.

— Наукануудай академиин Сибирьтэхи таһаг арба гаран жэлэй турша соо ажаллажа байна. Сибириин колхоз, совхозууд, заводууд эрдэмтэдэй лабораториһоо ямар туһаламжа, дурадхалнуудые абаа гээшэб?

— Манай эрдэмтэд үйлэдбэри дээрэ хэрэглэгдэхэ 1.000 гаран ехэ ехэ дурадхал бэлдэжэ үгэһэн байна. Тэдэнэй 600-ниинь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэнхэй. Мүнөө Сибириин академическэ институдууд оронойнмнай 300 гаран предприятитай харилсаа холбоотой болоһон байна. Тэдэнэй олонхинь гол түлэб Сибириин предприятинууд болоно. Гансахан Новосибирскэ областиин 95 предприяти академическэ эмхи зургаануудһаа зүбшэл, заабари, туһаламжа абажа байдаг болонхой.

— Энээнэй тула тусхай захиргаан бии гү?

Тиимэ тусгаар захиргаан үгы. Бидэнэр мэргэжэлтэдтэй эрдэмтэдэйнгээ харилсаа холбоо байгуулха хэрэгтэ элдэб арга хэрэглэнэбди. Эдэ бүгэдэ ажахые социалис ёһоор түсэблэхэдэ, горитой нүлөө үзүүлхэ зэргэтэй. Тэдэнэй нэгэн гэхэдэ — конструкторска тусхай бюро болон туршалгын үйлэдбэринүүд болоно.

— Тэдээн тухайдаа хөөрэжэ үгыт.

— Хэдэн жэлэй саада тээ КПСС-эй Новосибирскэ обласной комитет болон Наукануудай академиин Сибирьтэхи отделениин Президиум иимэ дурадхалтайгаар правительстводаа хандаһан байгаа гэбэл: арадай ажахын шухала захилнуудые дүүргэхэ зорилготой хэдэн һалбаритай эмхи зургаануудые Новосибирскдэ байгуулха. Тэдэниие научна талаарнь академическэ институдуудай эрдэмтэд хүтэлбэрилхэ. Тиин энэ дурадхал һайшаагдаа һэн. Мүнөө оронойнмнай ондо ондоо һалбаритай арба нэгэн министерство Новосибирскын академгородогой хажуугаар тиимэ предприятинуудые барижа эхилэнхэн. Тэдэ предприятинуудта эрдэм-шэнжэлэлгын институдууд, конструкторнуудай бюро болон туршалгын үйлэдбэриин һалбаринуудһаа бүридэнэ. Тиин эрдэмтэдэй үзэл суртал, ухаан бодол үйлэдбэри дээрэ түргөөр нэбтэрүүлэгдэхэ болоно. Мүнөө түрүүшын туршалга бии болонхой.

— Энэ юун гээшэб, хөөрэжэ үгыт?

— Эрдэмтэд болон конструкторнууд «Север» гэһэн аппарат зохёожо гаргаба. Тэрэниие хизаарай холын районуудтахи газай болон нефтиин баялигые малтан абаха газарта хэрэглэһэн байнабди. Үрэмдэгдэһэн нүхэн тухай баримтануудые түс аппарат холын зайда дамжуулжа шадаха байна. Аппарадай дамжуулһан эдэ мэдээсэлнүүд тоо бүридхэлгын центртэ тэрэ дары абтажа шэнжэлэгдэхэдээ, шэрүүн уларилтай Сибирьтэ хэбтэшэ шэнжэлхэдэнь, геофизигүүдтэ горитой туһаламжа үзүүлхэ болоно бшуу. Энэ хадаа Сибириин мүнөөдэрэй шухала асуудалнуудай нэгэн болоно. Юһэдэхи түсэбтэ табан жэлэй туршада Тюменскэ областиин хойто зүгтэ һайнаар шэнжэлэгдэһэн, ашаг ехэтэй скважинанууд байгуулагдахаар хараалагданхай. Үрэмдэгдэһэн нүхэн бүхэн сүүдхэдөө 4—6 миллион кубометр шахуу газ үгэхэ зэргэтэй.

— Эндэһээ уламжалан хэлэхэдэ, бэлэн болоһон түхеэрэлгэтэй институдууд өөрын туршалгын баазануудые байгуулха болоно ха юм. Бусад эмхи зургаанууд ямар хүдэлмэри хэхэ ёһотойб?

— Наукануудай академиин Сибирьтэхи таһагай 43 институт бултадаа бэлэн болоһон, туршагдажа үзэгдэһэн түхеэрэлгэтэйнүүд юм. Ажахын социалис байгуулалта заводууд болон академическэ институдуудай хэлсээнэй ёһоор, суг ажаллаха арга олгоно. Һаяхана Наукануудай академиин Сибириин таһаг хоёр базова предприяти — хүдөө ажахын машинануудай Новосибирскын завод болон Новосибирскэ областиин олон һалбаритай совхоз өөртөө шэлэн абаһан байна. Тэдэнэртэй бэе бэедээ туһалалсажа баймаар хэдэн жэлэй хэлсээ баталхадаа, эрдэм, техникын туйлалта үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, заводой цехүүдтэ, совхозой туршалгын участогуудта эрдэмтэдэй лабораторинуудтэ болгоһон байнабди. Хэдэн жэлһээ удахагүй завод, совхозууд Академиин туршалгын хүдэлмэриие ажахыдаа нэбтэрүүлхэл байха...

— Хэлсээнэй ёһоор, жэшээнь, совхозой хүдэлмэрилэгшэд ямар ашаг туһа абаха болоноб?

— Академиин найман институдай эрдэмтэд совхозой ажалшадтай сугтаа газарай ямар ургаса үгэжэ шадаха тухай шэнжэлгын хүдэлмэри ябуулха, газар утэгжүүлхэ, хэды шэнээн тэжээлэй бааза байгуулха. Сибириин уларилда таарамаар хартаабхын, шэниисын ямар сортнуудые таряа һаа, һайн бэ гэжэ шэнжэлхэ болоно. Социологууд хүдөөгэй залуушуулай һуралсалаар һонирхохо, экономистнууд болон математигууд — ажахые яагаад хүтэлбэрилхэдэ таатай зохид бэ гэһэн шэнжэлэлгын хүдэлмэри хэхэ байна.

— Эдэ бүгэдэ, тухайлхада, промышленна болон хүдөө ажахын предприятинуудта тусхай кадрнуудые бэлэдхэхэ эрилтэ табина гү?

— Тиигэнэ даа. Академическэ институдуудай эдэ бүлэгые бэлдэхэ гээ һаань, туһаламжа үзүүлхэл байхабди. Үйлэдбэри дээрэ хүдэлжэ ябагшадтай суг ажаллажа эхилһэн эрдэмтэд тэдэнэй дундаһаа аспирантурада һураха кандидадуудые шэлэн абана. Мүнөө Наукануудай академиин Сибириин таһагта Новосибирскын заводуудай зуу гаран инженер диссертаци бэлдэжэ байнхай. Энээнһээ гадна, эрдэмтэд лекцинүүдые уншана, семинар, дүй дүршэлөө халан абалгын зүблөө, суглаануудые үнгэргэнэ.

Бидэнэр партийна организацинуудһаа үдэр бүриин туһаламжа абажа байдагбди. Жэшээнь, партиин Новосибирскэ обласной комитет научно-техническэ дэбжэлтын экономическа асуудалай гурбан жэлэй тусхай курса эмхидхэһэн байна. Тэндэ заводуудай, проектнэ институдуудай, совхозуудай мэргэжэлтэд һуралсана. Багшанарынь — Наукануудай академиин Сибириин таһагай эрдэмтэд болон эрдэм-шэнжэлэлгын институдуудай һалбаринуудай хүтэлбэрилхы мэргэжэлтэд юм.

Элдэб янзын конференцинүүд заншалта боложо, тэдээндэ партийна, совет эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, эрдэмтэд, предприятинуудай мэргэжэлтэд олоороо хабаадалсадаг болоо.

Н. ЯМПОЛЬСКАЯ.
(АПН).

Новосибирск.

ҮНДЭР УРГАСЫН ҮНДЭҺЭН

Хабартаа, зунай эхин һарада манай республикын олонхи ажахынуудта хура бороон тон багаар ородог. Ган гасууртай тэмсэхын тула таряалан, сабшалан дээрэ нэн түрүүн саһа тогтоохо хүдэлмэри эмхи гуримтайгаар ябуулха зэргэтэй. Ургамалай ургасада шииг нойтон ехэ удха шанартай гэжэ хэндэшье мэдээжэ аабдаа.

1972—1973 онуудай үбэл урда жэлнүүдтэ орходоо саһа ехэтэй байба. Забайкалиин олонхи районуудта энэ жэл ехэ саһан ороо гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Байгал шадархи, зүүн, баруун, урдахи, мүн Баргажанай, Хурамхаанай аймагуудта ороһон саһанай зузаанинь 7—12 сантиметр, тэрээнһээшье ехэ болоно.

Хуудам талада ороһон саһанай зузаан тэгшэ бэшэ. Республикын нютагуудта ороһон саһанай ехэ багые харуулһан таблица доро толилогдоно:

Гэмдэглэл хэһэн һууринууд	Саһанай зузаанинь сантиметрээр	Нягтарһаниинь куб. см. гр.	Саһанай уһанай нөөсэ га тонно
Орлик	12	0,20	240
Түнхэн	7	0,22	154
Цахир	8	0,13	104
Санага	11	0,12	182
Закаменск	8	—	—
Петропавловка	10	0,16	160
Тори	7	0,14	98
Хяагта	10	0,12	120
Хамнигадай	12	0,21	252
Бэшүүр	8	0,17	136
Охин-Булаг	7	0,19	133
Мухар-Шэбэр	11	0,18	198
Ново-Селенгинск	4	—	—
Гусиноозерск	6	—	—
Улаан-Үдэ	18	—	—
Ивалга	6	0,24	144
Тарбагатай	11	0,17	187
Загарай	9	—	—
Онохой	9	—	—
Хори	11	0,23	253
Удинск	11	0,23	253
Хэжэнгэ	4	0,20	80
Нарһата	10	0,20	200
Тэлимбэ	17	0,17	289
Романовка	22	0,13	286
Гүндэ	15	—	—
Кабанск	6	0,29	174
Турунтаево	33	—	—
Нестерово	27	0,22	504
Горячинск	48	0,19	912
Баргажан	44	0,19	836
Баргажанай адаг	49	0,23	1027
Могойто	20	0,20	400
Нижне-Ангарск	42	0,18	756
Багдарин	16	0,16	256

* * *

Үбэлэй һүүл һарада шангарһан һалхинда хуудам сагаан талада ороһон саһан үлеэгдэжэ, һалхинһаа хамгаалагдаһан ойн соорхой, тохойдо хүр болон тогтоно. Саһа тогтоохо хүдэлмэриие унжагайруулбал, тала газар хуурай үлэхэ болоно.

Үнгэрэгшэ жэлэй август, сентябрь һара бороо хурагүй байжа, газар таряалан хатанхай. Тиимэһээ энэ шухала ажалые нэгэшье үдэр һаатуулангүй ябуулха зэргэтэй болоно. Газарай хүрьһэнэй шииг нойтон урда жэлэйхидэ орходоо 1,5 — 2 дахин хуурай гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Прибайкалиин, Баргажанай аймагуудта 1 гектар газарта ороһон уһанай нөөсэ 600—1000 тонно болоно. Харин республикын бусад аймагуудта энэнь 150—400 тонноодо хүрөө. Хатанги, хуурай 1 гектар газарые 100 тонно саһанай уһаар ундалуулбал, энэ талмайн ургасань 2 центнерээр дээшэлхэ гэжэ эрдэмтэд тоолоно.

Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд эдэ бүгэдые хараадаа абан, нуга, сабшалан, таряалан дээрэ саһа тогтоохо хүдэлмэриие эмхи гуримтайгаар ябуулха болоно.

Л. ГОНЧАРОВА.

Союз республиканууд мэдээсэнэ

РСФСР

КАЛИНИНСКА ПТИЦЕГРАДУУД

КАЛИНИН. (ТАСС-ай корр.). Калининска областьдо тоогооро 6-дахи — Вышневолоцко шубуудай фабрика эмхидхэгдээ. Ашаглалгада ороһон түрүүшын ээлжээнэй байрануудынь 50 мянган тахяа тэжээхээр хараалагданхай.

Волгын эхин шадарай энэ нютагта шубуу үсхэбэрилгэ һүүлэй жэлнүүдтэ угаа түргэнөөр хүгжэһэн байна. Энэньшье гайхалгүй [...] сагай оньһон техни[...] хогдоһон, шубуудые [...] тэжээхэ научна оно[...] нуудай хэрэглэгдэ[...] һон дээрэһээнь, бүхы [...] даг үндэгэнэй ба [...] хахадһаа ехэнь энд[...] бэрилэгдэнэ. Жэлэй [...] да эмэ тахяа бүхэнһ[...] да зэргээр 234 үнд[...] тажа, область дотор [...] туйлагдаа.

АЗЕРБАЙДЖАН

«КОМСОМОЛЬСКО ПРОЖЕКТОР»

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой заһабаришадай комсомольско габшагай бригадын гэшүүд (ударидагшань Рагим Мамедов) Азербайджанай ССР-эй Бардинскэ район дотор түрүүлэн, хабарай хүдэлмэридэ хабаадаха техникээ бэлдэжэ дүүргэнхэй. «Комсомольско прожектор» эндэхи залуу механизаторнуудта ехэ туһа хүргэһэн байна. Заһабарилагдажа байгаа тракторнууд ба сеялкэнүүдтэ табигдаха запчастьнууд дутал[...] барай хүдэлмэридэ [...] дэхэ техникэ болзо[...] заһагданагүй гэһэ[...] долто мэдээсэлэй [...] яаралтай хэмжээ[...] таа. Хабарай тари[...] машинанууд болзор[...] бэлэн болгогдобо.

Мүнөө район [...] «КП-гэй» хэдэн [...] штаб эмхидхэгдэнхэй[...] дэ 500 гаран хүбүү[...] гад хабаадана.

УЗБЕКИСТАН

ГАЗАЙ МИЛЛИОН ПЛИТКЭ

ТАШКЕНТ. (ТАСС-ай корр.). Ташкентын «Газоаппарат» гэжэ завод газ хэрэглэхэ миллиондохи плиткэ бүтээн гаргаба. 15 жэлэй урда тээ энэ предприяти жэлэй туршада 4350 плиткэ бүтээдэг байһан юм. Мүнөө жэлдэ 130 мянга гаран иимэ приборнуудые бүтээн гаргахаар хараална.

Энээнһээ уламжалан, Узбекистандахи гэр байранууд[...]та газ оруулалга тү[...] дөө. Мүнөө респу[...] бүхы городуудай, [...] центрнүүдэй, колхо[...] совхозно олонхи [...] дай хүн зон хямда [...] түлишэ хэрэглэдэг [...] хой. Сулгы газ 1.300 [...] гаран байрануудта [...] нуудаар дамжуулан [...] нуудаар зөөгдэжэ тү[...] дэнэ.

ТАДЖИКИСТАН

НУРЕГТАХИ ҮБЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ

ДУШАНБЕ. (ТАСС-ай корр.). Нурегай ГЭС-эй барилгашад гурбадахи агрегадай 300 мянган киловатт хүсэтэй спиральна камерые хабсаргажа, туршажа дүүргэә. Иимэ асари ехэ булад соргоор Вахшай уһан гидротурбинада дамжуулагдаха юм.

Нурегай ГЭС-эй гурбадахи агрегадай хэрэгсэлнүүд орёо оршон байдалда хабсаргагдана. Юуб гэхэдэ, юрэ бусын ехэ саһатай, хүйтэн үбэл эндэ боложо ба[...] Энээнһээ уламжалан, [...] шай уһан хэзээ хэзээ[...] һээ ехээр нэмэхэ [...] Эндэхи барилгашад [...] уһа дамжуулха тусха[...] нелиие эршэмтэй тү[...] бэлдэжэ, тушааха [...] табина.

Гидро-барилгашад Ну[...] ГЭС-эй гурбадахи агр[...] болзорһоо урид [...] оной май соо ашаг[...] оруулхаар шиидэнхэ[...]

ГРУЗИ

ВЛАДИМИР АСАТИАНИИН БРИГАДА

Тойроод ариг сэбэр. Деталь бүхэн өөрынгөө байрада. Ажалай секунда бүхэн тоотой. Иимэ байдал үдэрһөө үдэртэ, һараһаа һарада оршоно...

Цех соогоо иимэ жэшээтэ гурим байгуулһан хүн хэн гээшэб? Димитровэй нэрэмжэтэ Тбилиссиин авиационно заводой слесарь-хабсаргагшадай бригадир, ухаалан зохёогшо Владимир Асатианиин оруулһан дурадхалнууд хамта хүдэлдэг нүхэдэйнь ажал нилээд хүнгэдхэһэн байна.

Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг коллектив предприяти соогоо түрүүлэн, коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм. Хүдэлмэриин үдэрэй минута бүхэниие ашагтайгаар хэрэглэхэ гэһэн шиидхэбэри түс бригада абаба. Бригадын гэшүүн бүхэн хэрэгэй гараа һаа, нүхэрөө халажа, ямаршье ажал хэхэ, бусад участогуудташье ажаллаха шадалтай.

Түсэбтэ наймадахи табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнгээ түлөө Асатиани Социалис Ажалай Герой[...] зэргэдэ хүртэһэн юм.

В. Асатианиин бр[...] 1972 оной даабарие [...] зорһоонь урид, ноябр[...] до дүүргэһэн байна. [...] да ажалай бүтээсэ [...] лүүлхэ нэмэри нөөсэ[...] нуудые бэдэрдэг, а[...] шанарай түлөө тэмса[...] даа. Үйлэдбэрингөө [...] лэй даабарие Агуу[...] тябриин 56 жэлэй о[...] дэр болотор дүүргэ[...] лай бүтээсые 12 п[...] тээр дээшэлүүлхэ гэ[...] гадын абаһан социа[...] ганууд соо хэлэгдэ[...] гадир өөрөө табан [...] гээ даабарие гурба[...] жэлэй туршада дүүрг[...] жэ шиидэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: [...] хүдэлмэришэн, һаяха[...] ническэ мэргэжэлай [...] щи дүүргэһэн хүбүү[...] сомолец Владимир [...] дүй дүршэлтэй масте[...] зүбшөөл һуража ер[...] димир Асатиани залу[...] да мэдэһэн юумээ [...] үгэдэг.

А. СААКОВАЙ [...]
ТАСС-ай фотохро[...]

РЕСПУБЛИКЫН ЗАСАГАЙ ДЭЭДЫН ЗУРГААНУУДТА

Тэмсэлээ улам шангадхаха

Архидалгатай ба алкоголизмтай тэмсэл шангадхаха тухай РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указай 1972 оной июниин 19-дэ тунхаглагдаһанһаа хойшо Улаан-Үдэ хотын Советскэ райондо архидалга, алкоголизм усадхаха талаар хэмжээ ябуулгануудай яһала хэгдэжэ эхилһэн тухай Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет һаяхан тэмдэглэбэ. Энэ хүдэлмэриие ажалшадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдхэхэ комитет, райсоведэй саг үргэлжын тусхай комисси эмхидхэдэг байна. Тиихэдээ предприятинууд, эмхи зургаанууд болон гэрэй комитедүүдэй дэргэдэ эмхидхэгдэһэн архидалгатай ба алкоголизмтай тэмсэхэ комитедүүдтэй холбоо барисаа байгууланхай байхаһаа гадна, ажал хүдэлмэриинь сэхэ хүтэлбэрилдэг. Энээндэ хабаатай асуудалнууд райсоведэй гүйсэдкомой, саг үргэлжын комиссиин заседанинууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг юм. Дурсагдагша Указ дотор хэлэгдэһэн хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлгэ хинан шалгагдана, архи худалдалгын гурим хазагайруулһан худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд харюусалгада хабаадуулагдана. Эдэ бүгэдын ашаар Советскэ райондо 1972 ондо архиин гэмээр гэмтэ ябадал гаргалга, хуулиин наһа гүйсөөгүйшүүлэй гэмтэ ябадал гаргалга бага болоһон байна.

Гэбэшье архидалгатай ба алкоголизмтай тэмсэл хэлгэдэ дутагдал ехэ үзэгдэнэ. Архидалга, архи уугаад гэмтэ ябадал гаргалга үшөөл олон үзэгдэһэн зандаа. Архишадые, тэдэнтэй эбсэдэг хүтэлбэрилэгшэдые харюусалгада хабаадуулха талаар хэмжээнүүд хүсэд абтанагүй. Энээнһээ гадна, архи нэрэлгэ үзэгдэһөөр.

Республикын Министрнүүдэй Совет ойрын сагта бии байһан дутагдалнуудаа дары усадхаха тухай эрилтэ табяа.

Шухала, харюусалгатай хэрэг

КПСС-эй Буряадай обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет сэрэгэй албанда мордохо хүбүүдэй дунда бэлэдхэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин республика доторнай ямараар табигдаһыень хаража үзэбэ.

1972 ондо энэ хүдэлмэри муу бэшээр ябуулагдаһан байна. Армида мордоһон залуушуулай 90,7 процентнь 8 жэлэй һургуули дүүргэһэн, 91,0 процентнь ГЗР-эй ба ГТО-гой значоктой, 62,2 процентнь разрядтай спортсменүүд болоһон, 73,6 процентнь ВЛКСМ-эй гэшүүд байгаа. Энэ хадаа сэрэгэй албанда тэдэнэй түргөөр дүршэхын, албата уялгаяа һайнаар дүүргэхын яһала һайн эшэ үндэһэн болоно.

Гэбэшье Зэдын, Захааминай болон бусад хэдэ хэдэн аймагуудта энэ талаар дутагдал бии гэжэ КПСС-эй Буряадай обкомой бюро, республикын Министрнүүдэй Совет тэмдэглэбэ.

Залуушуулые сэрэгэй албанда бэлдэлгэ — гүрэн түрын удха шанартай, харюусалгатай хэрэг, тэрээндэ онсо анхарал хандуулагдаха ёһотой.

Нютагай промышленна предприятинуудай хоорондо 1972 оной туршада дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые һаяхан Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, профсоюзай Буряадай областной соведэй президиум гаргаа.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба профсоюзай областной соведэй дамжуулгын Улаан туг 200 түхэриг мүнгөн шантайгаар Брянскын ОРС-ын (начальнигынь нүхэр Назаренко, партийна организациинь секретарь нүхэр Серебренников, профсоюзай нютагайнь комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Кобыхно) коллективтэ барюулагдаа.

Мүрысөөндэ илагшадта шангууд

Хоёрдохи мүнгэн шангуулта хэдэн коллективүүд хүртөө. Жэшээнь, Улаан-Үдын гортопой (директорынь нүхэр Нехланов, парторганизациинь секретарь нүхэр Битковская, профсоюзай нютагайнь комитедэй түрүүлэгшэ Юркина) коллектив 900 түхэригэй мүнгэн шанда хүртөө. Тус коллектив жэлэйнгээ түсэб 127 процент дүүргээ. 150 түхэригэй шанда Шулуутайн ОРС-ын коллектив хүртэбэ, 276 түхэригэй шанда Закаменскын пивын завод хүртөө, харин «Одон» гостиницын коллектив 486 түхэриг шанда хүртэһэн байна.

Сэлэнгын 8-дахи хилээмэнэй заводой коллектив 400 түхэригэй, Хориин заһабарилга-барилгын участогай коллектив 360 түхэригэй, Серовой нэрэмжэтэ мебельнэ фабрикын коллектив 400 түхэригэй гурбадахи мүнгэн шангуудта хүргэһэн байна. Байгалай ОРС-ын коллективэй һайн хүдэлмэри тэмдэглэгдээ.

ТАНИИЕ ЯМАРААР ХАНГАНАБ?

ҮҮСХЭЛДЭ — ҮРГЭН ХАРГЫ

- *Малшадые һайнаар хангана.*
- Наймаалагшагүй магазинууд олон болоно.
- Наймаан гүйсэтэй.

* * *

[Ар]ад зоной һуудал байдал [һай]жаруулха талаар КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүд дотор табигдаһан тодорхой зорилгонуудые дүүргэхэ [ажал] тон харюусалгатай, хүндэ хэрэг гээшэ. Эндэ жэжэ [юумэ]н юумэн гэжэ байхагүй, [ажа]һуудалай олон янзын [хэрэгсэлн]үүдэй али нэгыеньшье [ажаһуудалда] һайн гэжэ хэрэглэхэ зэргэтэй. Ажаһуудалай һайжарха бүри эрилтэ [ургэжэ] болодог, тэдэниие дүүргэхэ гээшэ орёо болодог, тиимэһээ эндэ наймаагаа гүйлгэ, шэнэ түрүү онол аргануудые түргөөр нэбтэрүүлхэ [хэрэ]гтэй тон шухала болодог.

[Аж]аһуудалай талаар хангалга хадаа эсэсэй эсэстэ үйлэдбэриин ашаг ехэтэй байлгада нүлөөлдэг гээшэ. Ажалша[д] ажаһуудалайнгаа эрилтэ [дүү]ргэхын тула сагаа багаар [гар]гашалхадаа, ехэ сагаа [һуралс]адаа, хүмүүжэл болбосоролдоо зорюулха аргатай болохо юм. Теэдшье һайнаар, [ажа]л дэлгэрээр ажаһуухадаа [...] хүхюун сэнгэлиг, тиимэһээ ажалынь бүтэсэтэй байгүй даа.

[Тэр]эн тухай Захааминда [саяхан] болоһон зүблөөн дээрэ һонирхолтойшье, тодорхойшье хөөрэлдөөн болоо. Эндэ [нэгэ] түлэб худалдаа наймаанай, [ажа]һуудалай талаар хангалгын предприятинуудай, соёл [ху]туурын эмхи зургаануудай [хүд]элмэрилэгшэд суглараад [үнгэр]һэн жэлдэ хэһэн ажалайнгаа дүн согсолжо, саашанхи зорилгоёо тодорхойлоо.

Элидхэлшэ, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Санжиев, мүн тэндэ үгэ хэлэһэн хүнүүд ажалайнгаа һайн талые дурдаха зуураа, дутуу дундануудаа хурсаар шүүмжэлээ.

1972 ондо Зэдын комбинадай худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд эд бараанай эрьесын түсэбые 100,4, Захааминай аймпотребсоюз 100,7 процентээр дүүргэжэ, нёдондоной хэмжээе 3,6—9,6 процентээр үлүүлээ. Эндэхи продснабай эдеэ хоолой предприятинууд түсэбөө 103 процентээр, тиихэдэ хүдөөгэйхид — 99,5 процентээр дүүргэһэн байха юм.

Үшөө нэгэ һайн талань гэхэдэ, Захааминай аймагай Соведэй гүйсэдком үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлгын үедэ аймагайнгаа хүн зониие, илангаяа малшадые ажаһуудалай, соёл культурын талаар хангаха тодорхой хэмжээ ябуулгануудые зохёоһон юм. Мүнөө энэ хэмжээ ябуулгань муу бэшээр бэелүүлэгдээ.

Гэбэл, колхоз, совхозуудай малай фермэ, отарануудта тодорхойлогдоһон болзор соогоо хангалгын бригаданууд ошодог юм. Тиимэ бригаданууд бүридэлдэ лектор, кино харуулдаг хүн, врач, библиотекарь, наймаалагша, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинадай түлөөлэгшэ гээд ородог.

Иимэ бригада малай томо байра дээрэ ерэхэдээ, малшадые али олон талаһаа хангаха аргатай байна. Олон отара, гүүртэнүүдэй малшадые нэгэ газарта суглуулаад, тэдэнэр лекци, элидхэл уншаха, хөөрэлдөө хэхэ, социалис мүрысөөнэй дүн согсолхо, малшадта элүүр энхын талаар туһаламжа хүргэхэ аргатай. Мүн худалдаа наймаа дэлгэдэг, гэр һуудалай элдэб янзын захил быткомбинадай хүдэлмэрилэгшэд дүүргэнэ. Иигэжэ малшадые таһалгаряагүйгөөр бүхы талаһаань хангажа байхын хойноһоо аймагай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд хинан шалгажа байдаг. Мүн энэ хэрэгтэ аймагай эмхи зургаануудай, предприятинуудай автотранспорт хэрэглэгдэнэ.

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай продснабай эмхинүүд, магазинууд хүн зониие хангаха талаар мүн лэ һайн үүсхэл гаргаһан байна. Продснабай 10 магазин наймаалагшагүйгөөр хүдэлдэг болоһоор үнишье болоогүй. Теэд энэ эмхиин бүхы эд бараанай эрьесын 38 процентые эзэлнэ гэхэ гү, али наймаан түргэн, нэгэ доро олон хүниие хангадаг болоо. Тиихэдэ ажалшадай магазин дотор гаргагдадаг саг ехээр хороо гэжэ худалдан абагшад энэ аргые ехээр һайшаагаа.

Магазинай хүдэлдэг болоһон иимэ шэнэ гуримай уг удхань гэбэл, худалдан абагша магазинда ерэхэдээ, эд бараа наймаалагшаһаа һуража байхагүй, харин уужам дэлгэр зал соо дэлгээтэй, бэшээтэй байһан бараае өөрөө хаража, өөрөө шэнжэлжэ абаха аргатай. Наймаалагша энэ ушарта эд бараагаа суглуулхадаа, юрэл туһалагша, зүбшэлшэ болохо байна. Мүн магазиндэ ерэһэн хүн тэндэхи хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө һайн сэдьхэлэй, урин налгай абари зантай угтамжа хүлеэн абаха юм.

Аймагай зүблөөндэ хабаадагшад продснабай хүдэлмэрилэгшэдэй хэжэ байһан энэ ажалыень дэмжэн һайшаагаа. Продснабай магазинуудай хүдэлмэрилэгшэд наймаалагшагүй магазинуудай тоо бүри олошоруулжа, 40 гаран процентдэ хүргэхэ гэһэн уялга абаа.

Зүблөөн хүн зониие хангалгада байһан дутагдалнууд тушаа шүүмжэлээ, мүн райпотребсоюзай олон магазинууд, ажаһуудалай талаар хангалгын комбинат үнгэрһэн жэлэй түсэб даабаринуудаа дүүргээгүй, худалдан абагшадые мууса хангана, заатагүй байха эд бараан олохон магазинуудта байдаггүй гэхэ мэтэ дутагдалнууд элирүүлэгдээд, усадхаха тодорхой дурадхалнууд хэлэгдээ.

Захааминай аймагай хангалгын эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн ажал хэрэгээ саашадань һайжаруулха хэмжээнүүдые хараална. Тиихэдэ түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы жэлдэ түсэб даабаряа дүүргэхын тула хүсэ шадалаа элсүүлжэ, ажалшадай үргэн ехэ тэмсэлдэ хубитаяа оруулхаар бэлэн байһанаа мэдүүлээ.

Д. АЮШЕЕВ,
манай корр.

ЮРЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ

Республиканска больницын ерэхэдэ, хашаагайнь [з]үүнэй баруун хажууда «Справочное бюро» гэжэ [б]иэтэй бишыхан гэр [бай]даг. Тус больницада [эм]нэлгэ аргалуулхаяа [ер]һэн хүнэй хэдыдэхи [па]латада хэбтэһэн, бэе [һа]хабадайнь ямар байдал тухай мэдээсэлнүүдые абахаяа һанаа һааэнэ бюродо хандадаг юм.

Галина Гурьяновна Литвина тус бюродо хүдэлмэрилдэг. Тиигэхэ зуураа, хүндэ һайнаар хандадагаараа, ойлгосотой харюу үгэдэгөөрөө зондо магтуулдаг болонхой. Юрын энэ хүдэлмэрилэгшэтэй нэгэтэшье уулзаһан хүнэй сэдьхэлдэ һайхан зантай, энеэбхилэнгеэр хандадаг энэ эхэнэрэй түхэл шарай хадуугдадагынь һайшаалтай.

Зураг дээрэ: Г. Г. Литвина.

А. ШУЛУНОВОЙ
фототекст.

УРАН ЗОХЁОЛШОДТОЙ УУЛЗАБА

КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой болон Советскэ райкомой дэргэдэ тусхай семинар хүдэлдэг болонхой. Тэрэ семинарта зохёохы ажалтай зон: артистнар, уран зураашад хабаададаг юм.

Уржадэр болоһон семинар «Буряад совет уран зохёолой 50 жэлэй хүгжэлтын зам» гэһэн темээр үнгэргэгдөө. Тиигэжэ семинарта хабаадагшад республикынгаа мэдээжэ уран зохёолшодтой уулзаба.

Буряадай Уран зохёолшодой холбооной түрүүлэгшэ Д. З. Жалсараев литературын юрэнхы асуудалаар үгэ хэлэжэ, өөрынгөө ажал тухай хөөрөөд, шүлэгүүдээ уншаба. Поэт Н. Г. Дамдинов шүлэгүүдэйнгээ шэнэ оршуулга уншажа, хүнүүдые ехээр һонирхуулаа. Уран зохёолой шүүмжэлгын асуудал тушаа «Байгал» журналай ахамад редактор А. А. Бальбуров дэлгэрэнгы үгэ хэлээ. Мүн уран зохёолшод И. К. Калашников, Н. Г. Балдано, Д. Д. Хилтухин гэгшэд хэжэ байһан ажал тухайдаа һонирхомоор хөөрэжэ үгөө.

Ц. ДОНДОГОЙ.

Дэрээнэй совхоздо

АВТОЛАВКА АЯНШАЛНА

Юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй үбэлжэлгын үедэ адууһа малай ашаг шэмэ ехээр абаха, гүрэндэ худалдахын түлөө малшадай дунда бүхэсоюзна социалис мүрысөөн хаа хаанагүй үргэн дэлисэтэйгээр дэлгэржэ байна. Энэ мүрысөөндэ совхозой малшад хам оролсонхой.

Нютагай худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд малай үбэлжэлгын харюусалгатай үедэ эд бараагаар, тамхи, сай, дабһа гэхэ мэтэ зүйлнүүдээр малшадые хангахын тула яһала оролдожо байна. Эндэхи автолавкада Валерий Ларионов жолоошоноор, Дулма Бишадаева наймаалагшаар ажалладаг юм. Эдэ нүхэд холын гүүртэ, отарануудаар ябажа худалдаа наймаа хэхэ тухай графигтай юм. Эдэнэр неделидэ хоёр дахин холын малшадта ошоно.

— Манай автолавка холын малшадта графигай ёһоор ябажа, саг соонь хэрэгтэй юумээр һайнаар хангана, — гэжэ эндэхи сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Владимир Цыдыпович Баторов хөөрэнэ.— Автолавкадань малшадта хэрэгтэй юумэн ходо байдаг. Совхозой эгээл холын Жэргэ, Самахай, Куллаг, Гааргын адаг нютагуудай малшадһаа автолавкын хүдэлмэри тушаа нэгэшье гомдол ородоггүй.

Эдэ нютагуудай малшад Валерий Берельтуев, Бэржэн Майорова, Гааргын адагай олон һаалишад үбэлжэлгэеэ һайнаар үнгэргэхын түлөө оролдожо байна.

МАГТААЛТАЙ

Ажахын түб һуурин—Алла нютагта ажалшадай хэрэглэмжэ хангаха комбинат бии юм. Энэ комбинат эмхидхэгдэһээр удаан болоогүй. Тиибэшье хүдэлмэрилэгшэдынь дүршэлтэй боложо, нютагай зоной хэрэглэмжэ яһала хангана.

Комбинадые даагшаар Ирина Дашиевна Надмитова хүдэлнэ. Тэрэ ажалаа һайнаар эмхидхэнэ. Оёдолшод Цыпилма Санжиева, Екатерина Цыренова гэгшэд бүтээсэ ехэтэй ажалаараа шалгарна.

Совхозой ажалшадай, алба хаагшадай ажаһуудалай эрилтэ жэл бүри улам ехэ болоно. Тиимэһээ тэрэниие саг соонь хангахын түлөө комбинадай ажалшад ехэхэн оролдолго гаргадаг байха юм.

Комбинадай хүдэлмэрилэгшэд элдэб янзын хубсаһа оёхо талаар һайн дүршэлтэй болонхой. Эндэ пальто, костюм, плати болон бусад хубсаһан гоё һайханаар оёгдодог. Тиихэдэ хуушарһан хубсаһан шэнэ түхэл маягтай болгогдон заһабарилагдана.

ШЭНЭ ЁҺООР

Эндэхи сомоной Соведэй гүйсэдкомой нэгэ таһалга соо залуушуулай гэр бүлэ болоходо үнэмшэлгэ үгэхэ, ёһолол хэхэ зал нээгдэбэ. Тэрэнь гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй. Эндэ сэсэгүүд, һайхан ковёр дэбдигдэнхэй.

Тиигэжэ нютагай залуушуул гэр бүлэ болоходоо, баяр ёһололой оршон байдалда үнэмшэлгэ абадаг болобо. Аба эжынэрынь, үетэн нүхэдынь тэдэниие хани халуунаар амаршалжа, зол жаргал хүсэдэг болоо.

Б. ЖИГМЫТОВ.
Хурамхаанай аймаг.

ЖУРНАЛИСТЫН БЛОКНОДҺОО

Эвенкнүүд — минии нүхэд

Һаяхан Москвадахи гэртээ байхадам үглөө эртүүр телефоной хонхо жэнгиршэбэ. Эвенкийскэ национальна округой түб Тураһаа хонходоһон байгаа. Үглөөнэй 5 час боложо байба, тиихэдэ тэндэ 9 час боложо, Зүүн зүгтэ шэнэ үдэр эхилһэн байгаа. «Москвада ниидэн ошохомни. Һаяар уулзахабди...» гэжэ эвенк нүхэрэйн гоё хэлэхые арай шамай дуулаа һэм.

Московско университет дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Эвенкийскэ округой газетэдэ дүрбэн жэл соо хүдэлһэн байгааб. Самолёдооршье, оронуудые хүллэһэн шаргаараршье ябагдаа. Сибириин дошхон урасхалтай мүрэнүүдээр аяншалжа, орошодой, ангуушадай, геологуудай тосхонуудта хүрэгдэе. Нютагай олохон хүнүүдтэй танил тала болоһон байгаа.

ХҮНДЭТЭЙ МЭРГЭЖЭЛТЭ

Совет засагай жэлнүүдтэ түрэл хизаарайнь туйлалтануудые харуулхаар Москвада эмхидхэгдэһэн выставкэдэ эвенк басаган Зинаида Первушина самолёдоор ниидэжэ ерэһэн байгаа. Зинаида выставкэ дээрэ тайлбарилагшаар хүдэлһэн юм. Тэрэ тайгын тосхоной ангуушанай бүлэдэ түрэһэн байна. Интернат һургуулида һуралсаа. Тэрэнээ дүүргээд, Ленинградай багшанарай институдай Хойто зүгэй арадуудай факультедтэ ороо бэлэй. Удаань хэдэн жэлэй туршада өөрөө һургуулида багшална.

Багшын мэргэжэл яахадаа шэлэһэн байгаабта гэжэ нэгэтэ тэрээнһээ асуугаа һэм. Зинаида иигэжэ харюусаа:

— Минии арадта энэ хадаа эгээл хэрэгтэй мэргэжэл гэжэ һананаб. Оройдоол хахад зуун жэлэй саада тээ эвенкнүүд өөрын бэшэгтэй болоо ха юм.

Номууд, радио, кинофильмнүүд лэ эвенкнүүдэй урда соёл гэгээрэлэй, искусствын ехэ харгы зам нээһэн байгаа. Тэдэнэй ажабайдал, эрдэм мэдэрэлые баян, үшөө гэрэлтэ болгоо.

— Манай һургуулиин һурагшадай үүсхэлээр интернациональна клуб эмхидхэгдэжэ, тэдэнэр Вьетнамай, Польшын, ГДР-эй, Франциин, бусад оронуудай һурагшадтай бэшэлсэнэ, — гэжэ Зинаида хөөрөө һэн. — «Артегтэ» ошоһоноймнгоо һүүлээр үхибүүд бүри олон нүхэдтэй болоо. Тэндэ манай эдир хүбүүд, басагад союзна бүхы республиканууудай үхибүүдтэй танилсаһан байгаа. Удаань бэшэгүүд һубарижа эхилээ.

Үнгэрэгшэ намартаа Зинаида бүлэг сибириинхидтэй (бүлэгтэнь яхадууд, тувинецууд, долганууд байһан) аяншалгын путевкоор Болгарида ошоо һэн. Софида тэндэхи багшанартай уулзаа. Тэдэнэр түргэхэн бэе бэеэ ойлгодог болоо: обществодо алишье талаараа жэгдэ һайнаар хүгжэнги, социалис үе сагай хүнүүдые хүмүүжүүлхэ гэһэн гол зорилго Советскэ Союзай, Болгариин багшанарай урда табигдаа.

Түбэй телевидениин бүлэг кино буулгагшад Москваһаа хэдэн жэлэй саана Эвенкидэ ошоһон байгаа. Эвенк хүбүүнэй шонын гүлгэ яажа тэжээһэн тухай уран һайханай фильм тэрэ бүлэгэйхид буулгаа һэн. Гол рольнуудтань эвенкнүүд наадаа, заримдаа эвенк хэлэн дээрэ хөөрэлдэдэг байгаа. Хүбүүнэй эхын ролиие Зинаида Первушина гүйсэдхөө. Монте-Карлодо болоһон уласхоорондын фестиваль дээрэ «Тыманчиин нүхэр» гэжэ тэрэ фильм «Гран при» гэһэн дээдэ шатын шанда хүртэжэ, дэлхэйн олон ороной экрануудта харуулагдаа. Италиин мэдээжэ кинорежиссер Витторио де Сика энэ фильм тухай иигэжэ хэлээ һэн: «Аяар холын хизаарта ажаһуудаг эвенкнүүдэй мэргэжэлтэй артистнуудһаа муу бэшээр фильмдэ наадахадань, ехэтэ баясаа бэлэйб».

Зинаида үдэр бүри сүлөөгүй шахуу байдаг: уран һайханай концертдэ бэлдэхэ, үхибүүдтэ уншажа үгэхэ рассказуудые ород хэлэнһээ оршуулха, лекцинүүд, элидхэлнүүд. Багшалжа байгаад, шэнжэлгын хүдэлмэри ябуулна: Зинаида Россин Федерациин национальна һургуулинуудай научно-шэнжэлгын институдай научна хүдэлмэрилэгшэ юм. Эхин классуудай һурагшадай «Уншаха ном» эвенк хэлэн дээрэ мүнөө Зинаида Первушина бэшэжэ байна.

Хирург Николай Каплин

Оро үсхэбэрилдэг байрада анха түрүүшынхеэ бидэнэр уулзаа һэмди. Бидэниие самолёдой хүлеэжэ байһан тосхондо хүрэтэр ородо хүллэһэн шаргаар ошобобди. «Тайгын такси» түргэхэн лэ ябана. Дүшэн градус хүйтэн. Орын арһаар оёгдоһон хубсаһа үмдэһэн байбашье, даарахын ехээр даарагдаа. Дулаасахын тула заримдаа шаргаһаань буугаад гүйлдэгшэ һэмди.

Николай Красноярскын медицинын институт дүүргэһэн юм. Мүнөө округой больницын бэрхэ хирургнуудай нэгэн болонхой. Хэдэн арбаад хүндэ хүшэр операци хэһэн байна. Медицинын бригадын бүридэлдэ оролсоод, Николай Каплин орошодой байрада ошожо, ажалшадай элүүр энхые шалгана. Хэрэгтэй болоо һаань, байра дээрэнь зохихо туһаламжа хүргэдэг.

Николай Каплин тухай олон хүнүүдһээ магтаалай үгэнүүдые дуулаа һэм. Тэрэ өөрынгөө мэргэжэлдэ угаа ехээр дурлаһан хүн. Урда эртэ сагта тэрэнэй түрэл нютагай гурбадахи хүн бүхэн халдабарита үбшэндэ нэрбэгдэжэ, ами наһаяа гээдэг байгаа. Ушар иимэһээ 33 наһатай эвенк Николай врачай мэргэжэлтэй болоһон байжа магад.

Бэлигтэй уран зурааша

Турада ажаһуудаг Роман Пикуновой гэрые музей гээд нэрлэхэдэ болохо юм. Гэрэйнь ханануудаар янза бүриин зурагууд үлгөөтэй байдаг. Ленинградай багшанарай институдай уран зурагай-графическа факультет дүүргэһэн Роман Пикунов эдир багаһаа зуража эхилээ бэлэй. Эвенк арадай эртэ урдын ажабайдал тухай олон зураг зураад, диплом абаха үедэнь Ленинградай искусство шэнжэлэгшэд [illegible] нэгэн ингэжэ хэлэһэн юм:

— Бидэнэй уран зураашадые ургуулан бодохо үедэ [illegible] «Энэ минии арад. Би тэдэндэ дуратайб» гэжэ тэрэ өөрынгөө зурагуудаар хөөрэбэ.

Пикуновой мэргэжэл шадабари жэл бүри ургэн хүгжэнэ. Тэрэнэй бүтээлнүүд соо нютагайнь зоной ажабайдал, залуу үетэнэй абари зан эли тодоор харуулагданхай. Бүри һургуулиин шаби ябахадаа, тэрэ амаралтаяа орошодой бригадада үнгэргэдэг, агнадаг, ондатрануудые баридаг байһан. Түрэл газар дайдань, арад зонойнь һуудал байдал ангуушадай, загаһашад ба орошодой үдэр бүриин ажал [illegible]

Нэгэтэ тэрэнэй гэртэ таатай зохидоор хөөрэлдэжэ һууһанаа мартадаггүйб. Николай дэбтэрэ нээжэ харуулаа. Эвенк уран зохёолшо Михаил Ошаровай түрэл арадайнгаа урданай байдал тухай хэлэһэн романиие шэмэглэхэ зурагууд тэрэ дэбтэр соонь байгаа бэлэй. Гэрэй эзэн тэрэ зурагууд тухайгаа иигэжэ хөөрөө һэн:

— Энэ зураг «Түүдэгэй дэргэдэхи үйлэ зоболон» гэжэ нэрэтэй юм. Урда сагта манай уг гарбалтан шанга ёһо заншалтай байһан ха. Наһатай болоһон үбгэжөөлнүүд дүтынгөө хүнүүдтэ тойбо татахагүйн тула хүдөөдэ ошожо, гансаараа үхэхые хүсэдэг байгаа. Түүдэгэй унтархада тэрэ хүн үхэдэг байһан гэлсэдэг. Үбгэ эсэгэнэрэйнгээ урданай байдал тухай залуушуулай мэдэжэ абахын тула энэ зураг бүтээгдэһэн байна.

Роман Пикунов Туринска дунда һургуулида зурагай ба черчениин багшаар хүдэлнэ. Тэрэнэй зурагууд Турада, Красноярскда, Новосибирскдэ харуулагдаа. Ленинградтахи Арктика бэ Антарктикын музейдэ тэрэнэй зураг табигдаһан.

Аркадий КУПРЯ.
(АПН).

Польшын ниислэл хотодо выставкын «Захента» гэжэ зал соо нээгдэһэн совет залуу уран зураашадай зурагуудай выставкээр варшавынхид, ниислэлэй айлшад ехэтэ һонирхоно. Союзна бүхы республикануудай залуушуулай түлөөлэгшэдэй 157 картина, скульптура болон гравюранууд эндэ харуулагдана.

ЦАФ—ТАСС-ай фото.

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

ВАЛЕНТИНА ШВЕЦОВА, ЛЮДМИЛА РЮТИНА гэгшэд Улаан-Үдын Октябрьска райондохи наймаанай байшангай оёмол хубсаһанай таһагта наймаашадаар ажалладаг. Эдэ комсомол басагад һайнаар хүдэлдэг, коллективэйнгээ абаһан уялга дүүргэхын түлөө оролдодог, хубсаһа наймаалха талаар һара бүриингөө даабариие дүүргэжэ шададаг, урагшаа һанаатайшуул юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (баруун гарһаа) В. Швецова, Л. Рютина гэгшэд наймаанда табигдаһан пальтонуудые үлгэжэ байна.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

АЖАБАЙДАЛНАЙ УЛАМ ҺАЙЖАРНА

Аймагай түб һуурин Хори тосхон һүүлшын үедэ гоё һайхан шэнжэтэй болоно. Эндэ жэлһээ жэлдэ һаруул томо гэрнүүд ербылдэн бодоно. Урдань энэ тосхондо һайн гэршье, клубшье үгы байһан.

Анха түрүүн наһтархан нэгэ клуб байдаг һэн. Тэрэ клубта эдир багахан ябахадаа кино харадаг һэм. Тэрэ үедэ тэрэ клуб угаа гоё һайхан шэнгеэр харагдагша бэлэй. Энэмнай Хори тосхоной түрүүшын клуб байгаа.

1930-аад онуудта Хори тосхондо хүн зон нилээд олошорһон юм. Тиихэдэнь эндэ хоёр дабхар шэнэ клуб модоор баригдаа. Тэрэ сагта энэ клуб яһала ехэ, һаруул, һайхан шэнгеэр харагдадаг байгаа. Хүн зон аргагүй ехээр баясадагшье һэн.

Теэд СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн баярай жэлдэ Хори тосхондо шэнэ клуб ашаглалгада оруулагдаба. Энэ байшан шулуугаар баригданхай, хоёр дабхар юм. Үндэршье, һаруулшье. Уран һайханай бүлгэмэй кружогуудай ажаллаха таһагууд, уншалгын зал бии. Досоонь мүнөө үеын гоё һайхан мебель табигданхай. Тиихэдээ тосхоноймнай клуб городой ямаршье театрай байшангһаа дутахагүй гэхэдэ алдуу болохогүй ха.

Би Хори тосхондохи гурбан клубта ороһон, хараһан хадаа, арад зоной һуудал байдалай улам һайжаржа байһаниие эли тодоор хаража, омогорхон ябадагби.

Манай парти ба правительство арад зоной культурна ажабайдалые һайжаруулхын түлөө ехэ оролдолго анхарал хандуулна. Саашадаа Хори тосхомнай ямар гоё һайхан болохо гээшэб.

Ц. ТОКТОХОЕВ.

ШАТАР

ЧЕМПИОНУУД ТОДОРОО

Зонын түрүү һуури эзэлхын түлөө шатараар мүрысөөндэ Буряадай АССР-эй командын түлөөлэгшэд Залкинд (спортын мастерта кандидат), Пинягин (спортын мастерта кандидат) гэгшэд уулзаба. Мүрысөөнэй үе энэ зурагта харуулагдана.

Шатараар зонын түрүү һуури эзэлхын түлөө Улаан-Үдэ хотодо үнгэргэгдэһэн мүрысөөнэй түгэсхэлэй — арбан нэгэдэхи наадан үнгэргэгдэбэ. Энэ үдэр СССР-эй спортын мастер Тарасов Новосибирскын нэгэдэхи разрядтай Сухановтай наадаһан байна. Эндэ Тарасов шүүжэ гараал һаа, эрхимлэжэ ябаһан — 7,5 очкотой Гойхман, Котов гэгшэдые хүсэхэ байба. Тиин сагаанаар наадаһан Тарасов һайн добтолго эмхидхэжэ гарахадаа, нүхэрөө шүүжэ, дүн хамтадань 8 очкотой болобо.

Мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан Котов Хабаровскын мастерта кандидат Семенюк гэгшэтэй уулзажа, шатарай нааданда дуратайшуулай анхарал татаба. Эдэнэр тиимэшье үни наадангүй, уулзалгаяа тэнсэлгээр дүүргэбэ. Омскһоо ерэһэн спортын нүгөөдэ мастер Адамсон мүн лэ 7 очкотой болонхой, эрхимлэгшэдые хүсэхөөр бэеэ зэһэһэн байба. Кемеровэй Баршевичтэй хэдэн часай туршада наадаһан Адамсон уулзалгаяа түгэсхэнгүй, хойшолуулһан байгаа. Хойто үдэрынь эдэ хоёр наадаяа үргэлжэлүүлхэдээ, Адамсон нэгэ бодоёо хоёр хүбүүгээр үгэжэ ерээд, бэрсэдэ гараха хүбүүтээ урагшань түлхиһөөр түлхихэдэнь, нүгөөдэнь «шүүгдээб» гэхэ баатай болоо.

Нүгөөдэ шатаршан Гойхмантай наадаһан Хабаровскын Панюшкин һүүлшын гурбан уулзалгаһаа гурбан очко абаад ябаһан. Панюшкин энэ үдэр мүн лэ һайнаар наадажа, шухала очко өөртөө бэшүүлбэ.

Иигэжэ хэдэн үдэрэй туршада үргэлжэлһэн наадан дүүрэжэ, мүрысөөндэ эрхимлэгшэд тодорбо. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, Сахалинһаа ерэһэн нэгэдэхи разрядтай Котов, Омскын спортын мастернууд Адамсон, Тарасов, Семенюк, Панюшкин гэгшэд болоно. Эдэнэр тус тустаа 8—8 очкотой боложо, түрүүшын табан һуури эзэлбэ.

Манай республикын шатаршадай дундаһаа түрүүлжэ гараһан Пинягин урда үдэрынь хойшолуулһан партияа үргэлжэлүүлхэдээ, тэнсэһэн байна. Мүн һүүлшынгээ нааданда Залкиндтай тэнсэээ. Елсуков — Дудин (Кемерово), Александр Самарин — Ремизов (Шэтэ), Митыпов — Гаврильев (Яхадай АССР), Сергей Самарин — Стуканов (Сахалин) гэгшэдэй наадан тэнсэлгээр дүүрэһэн байна. Тиихэдэ Агафонов, Брылев, Мункоев гэгшэд шүүгдээ. Манай шатаршад Пинягин, Александр Самарин, Залкинд гурбан — 7, Елсуков — 6, Агафонов, Митыпов — 5,5, Хван — 4,5, Сергей Самарин — 4, Мункоев, Брылёв гэгшэд 2,5 очкотой болоһон.

Мастерта кандидадай нормо дүүргэһэн Котов, спортын мастернууд Адамсон, Тарасов гурбан РСФСР-эй хахад финалай нааданда хабаадалсаха эрхэ олобо. Мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн шатаршадта Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура, спортын комитедэй, республикын газетэнүүдэй, Улаан-Үдэ хотын эмхи зургаануудай спортын бүлгэмүүдэй тогтооһон шангууд, бэлэгүүд барюулагдаа.

В. МАМИЛОВ.

ҮЛЬГЭРЭЙ ОРОНИИЕ ҺАНУУЛНА

Амитад болон шубуудые худалдадаг тусхай магазин Улаан-Үдэдэ бии болоһоор долоон жэл болобо. Байгаалида дуратай хэдэн мянган хүн энэ үе соо магазиниие һонирхон үзөө, өөртөө хэрэгтэй элдэб зүйлнүүдые худалдан абаа. Илангаяа үхибүүд эндэ үдэрһөө үдэртэ олоороо суглардаг.

Тус магазинай наймаалагша Инна Евсеевна Стригалева ороһон лэ хүндэ малархайгаар хандадаг, наймаанда байһан зүйлнүүдые зондо һонирхуулан дурадхадаг юм. Н. Е. Стригалева Москвагай зоокомбинадай зүгһөө Хүндэлэлэй грамотаар һая шагнагдаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: И. Е. Стригалева ажалдаа.

А. ШУЛУНОВОЙ фототекст.

АНГУУШАНАЙ ПАСПОРТ

Буряад ороноймнай ой тайга байгаалиин баялигаар элбэг гээшэ. Элдэб түрэлэй туруута ан, арьяатан үдэдэг, хушын һамар, элдэб жэмэс, һархяаг гэхэ мэтэ ургадаг. Ан арьяатаниие гүрэнэй аша туһада зүбөөр олзоборилхо, олошоруулха, үрэ жэмэсыень суглуулжа абаха гээшэ мүнөөдэрэй гол асуудалнуудай нэгэн болоно. Тус асуудал зүбөөр шиидхэхэ хэрэгтэ республикын аймаг бүхэндэ байгуулагдаһан агнуури-олзоборилгын ажахынууд ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой. Энэ ушарһаа дурсагдагша ажахынуудай штатна ангуушан бүхэндэ тусхай паспорт үгтэжэ, хэхэ ажалайнь зорилго тодорхойлогдоо. Республикын Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи агнуури-олзоборилгын ажахын управлениин начальнигай орлогшо М. Н. С. Гылыковэй ангуушанай паспорт тухай тайлбари доро толилогдобо.

«Союзгипролесхозой» бүхэсоюзна институдай экспедициин бүлэг хүдэлмэрилэгшэд 1971 оной туршада Баргажанай, Кабанскын аймагуудай, үнгэрэгшэ жэлдэ Прибайкалиин, Витимэй коопзверопромхозуудай ой тайга соогуур ябажа, шэнжэлэлгын, мүн эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хэһэн байгаа.

Москваһаа ерэһэн эрдэмтэд ой тайга соогуур ябахадаа, агнууриин ажахын хүдэлмэреэр һонирхоходоо али нютагта, хаанань туруута ан, шубууд, үрэ жэмэс олон бэ гэһэн асуудал шэнжэлжэ үзэһэн байна. Тиихэдэ эдэнэр байгаалиин баялиг яагаад хэрэглээ һаа, аша туһатай байха тушаа өөһэдынгөө һанамжа дурадхал хэлэжэ үгэһэн байха юм. Агнууриин ажахынуудта олон һарын туршада шэнжэлгын хүдэлмэри хэһэн эдэнэр ангуудай байрлаһан газарые тодоруулһан байгаа. Тиин эдэ участогуудынь тусхай паспорттайгаар ангуушадта тушаагдажа үгтэһэн байна. Мүнөө тиимэ паспортнууд Баргажанай, Кабанскын агнуури-олзоборилгын ажахынуудай ангуушадта барюулагданхай.

Эндэ ангуушанай паспорт гээшэ юун бэ гэһэн асуудал гарана. Энээн тухай богонёор хэлэхэдэ, иимэ байна. Урандаа агнууриин ажахынуудай нютаг бүхэнэй штатна ангуушадта олзоборилгынь газар миин лэ ёһын тэдыеэ даалгагдадаг байгаа. Тиин агнуури хэхэ гү, али һамар, жэмэс түүхэ газарай сахин хамгаалагдадаггүй, хулгайгаар агнуури хэгшэдтэй ёһотой тэмсэл ябуулагдадаггүй байһаниинь мэдээжэ.

Ангуушадта мүнөө жэлһээ барюулагдаһан паспортын гуримай ёһоор эдэ бүгэдэтэй ёһотойл һайн тэмсэл ябуулагдаха, байгаалиин баялиг арьбадхагдаха болоно. Ангуушанда барюулагдаһан тус паспорт дотор тэрэнэй участогай топографическа карта үгтэнэ. Тэрээн дээрэнь ан гүрөөлэй, һамар, жэмэсэй ургадаг газар тэмдэглээтэй байха. Энэ участок дээрэһээ жэлдээ хэды булга, хэрмэ, һолонго, үнэгэ, туруута ангуудые, шубуу шонхор барижа тушаахаар бэ гэһэн ажаглалта паспорт соонь тэмдэглээтэй байха.

Манай республикын аймаг бүхэндэ һархяаг, үрэ жэмэс элбэгээр ургадаг гээшэ. Эдэ бүгэдэ ангуушанда барюулагдаһан карта дээрэнь тэмдэглэгдэнхэй. Тусгаар участок даажа абаһан ангуушан эндээ ёһотой эзэн байха болоно. Ангуудай зүргые хаажа унаһан модо, гал аюул тохёолдуулмаар хатаһан һөөг бургааһа сэбэрлэхэһээ эхилээд, шэмэрүүн хүйтэн үбэлэй үедэ ангуудта тэжээл дүтэлүүлжэ үгэхэ хүдэлмэри ангуушадай уялга болоно.

Иигээд ерэхэдээ агнууриин ажахын ангуушан участок дээрээ агнууриин гурим наринаар сахиха, түсэбэй ёһоор агнуури хэхэ, тэдэнэйнгээ тоо толгой олошоруулхын хойноһоо тэмсэл ябуулжа байха ёһотой эзэн болоно. Гадна ангуушанай ан бариха түсэбөө дүүргэхэһээ гадна, участок дээрээ байгаалиин баялиг арьбадхаха, хулгайшадтай тэмсэл ябуулха талаар хэһэн ажалынь харуулагдаха ёһотой. Ангуушанай түсэбөөр хараалагдаһан даабаряа дүүргээгүй аад, ангуудайнгаа арһые хажуу тээшэнь наймаалаа һаань, тэрээндэ яла тохогдохоһоо гадна, паспортнь абтажа, харюусалгада хабаадуулагдаха болоно.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

Хүршэнэрэй һонин

ШЭЛ БА БЕТОНООР

Ангарск хотын нэгэ захада шэл ба бетоноор баригдаһан мантан томо байшан ербын бодобо. Энэмнай электромеханическа заводой шэнэ корпус болоно. Тэндэ бүтээгдэһэн магнитна станууд областиин олон шэнэ барилганууд дээрэ мэдээжэ болонхой. Тиихэдэ тус заводой продукци хилын саанахи гүрэнүүдтэ — ГДР-тэ, Польшодо, Венгридэ, Кубада, Япондо, Францида, Африкын олохон гүрэнүүдтэ эльгээгдэдэг юм.

Һаяхан бодхоогдоһон энэ корпус соо заводой гурбан цех оронхой. Үйлэдбэриин үлөөшэ талмай энэ жэлэй түрүүшын хоёр квартал соо ашаглагдажа эхилхэ болоно. Энэ табан жэлэй туршада тус завод дүрбэ дахин ехэ продукци гаргадаг болохоор түсэблэгдэнхэй. Энэ предприятида тоололгын түб баригдахаар хараалагдана. Һаядаа столово нээгдэхэ, заводто хүрэтэр трамвай ябадаг болохо.

АВТОМАТ СТАНЦИ

Нижнеудинск хотодо телефоной автомат станци баригдажа, ашаглалгада оруулагдаба. Тэрэнь 2000 номертой юм. «Союзтелефонстрой» гэжэ управлениин хабсаргагшад тус АТС-эй барилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

Тус хотын ажалшад тиимэ станци хүлеэһээр үнинэй юм. Городто, мүн райондо олон шэнэ предприяти, барилгын организаци, эмхи зургаанууд бии болонхой. Тиимэһээ урданайнь коммутатор тэдэнэй эрилтые гүйсэд хангажа шадангүй ха юм.

Мүнөө эндэхи хэлхэе холбооной хүдэлмэрилэгшэд шэнэ станциин түхеэрэлгэ шудалжа, телефоной утаһа татажа байнхай.

СЛЮДАГАЙ ГУРИЛ

Эрхүү хотын Мартын 8-най нэрэмжэтэ слюдагай фабрикын Черемховодохи цехтэ түрүүшын 10 тонно слюдагай гурил гаргагдаба. Урдань слюдагай үлөөдэһэн миил хаягдадаг байһан юм. Һаяхан Черемховодохи цехтэ бутаруулгын шэнэ түхеэрэлгэ тодхогдожо, слюдагай үлэдэһэн хэрэглэгдэжэ эхилбэ гээшэ. Энэнь ехэ хүдэлмэриин эхин болоно. Бури ехэ бүтээсэтэй бутаруулгын түхеэрэлгын проект Ленинградта зохёогдожо байна.

ШЭНЭ ЗҮЖЭГ

Зима хотын соёлой байшангай коллектив драматург А. Кузнецовой «Ночь перед дуэлью» гэһэн зүжэг табижа, городой ажалшадые һонирхуулба. Тэрэ зүжэг соонь ажабайдалай үргэн замда гаража ябаһан залуу үетэн тухай домоглон хөөрэгдэнэ.

Тус городой техническэ мэргэжэл шудалха 6-дахи училищиин һурагша Виктор Куриленко, «Зимахимстрой» трестын инженер Анатолий Шакоров, 10-дахи һургуулиин арбадахи классай һурагшад Галина Дельцова, Людмила Красильникова, Татьяна Панченко, 196-дахи мостоотрядай мастер Зухра Сибгатулина, гэрэй эзэн эхэнэр Дара Константинова гэгшэд рольнуудаа шадамар бэрхээр гүйсэдхэбэ.

«Восточно-Сибирская правда» газетэһээ абтаба.

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО — ХИЛЫН ГААНАҺАА

СОФИ

ОЙН БАЯРТА ЗОРЮУЛАГДАБА

ТАСС

«Коммунис партиин манифестын» гараһаар 125 жэлэй ойн урда тээ К. Марксын, Ф. Энгельсын хэтэдээ мүнхэ энэ зохёолые Болгариин Коммунис партиин хэблэл дахинаа барлан гаргаа. Тиин «Коммунис партиин манифест» Болгарида 22-дохёо хэблэгдэбэ. Научна социализмын үндэһэ һуури табигшадай текстдэ бэшэгдэһэн бүхы оршолнууд, Ф. Энгельсын «Коммунизмын ёһо гуримууд», «Коммунистнуудай холбооной түүхэдэ» гэһэн зохёолнууд тэрээндэ оруулагдаһан байна.

ХАНОЙ

ДРВ-гэй АЖАЛШАДАЙ АМЖАЛТАНУУД

ТАСС

Дайнай һандаралнуудые дары һэргээжэ, үйлэдбэреэ улам үргэдхэхэ зорилготойгоор ДРВ-гэй промышленностиин бүхы һалбаринуудай хүдэлмэришэд ажаллана.

Американ хархис этэгээдүүдэй зэрлиг бүдүүлигээр бомбодолгоһоо уламжалан, республика доторхи эгээн ехэ — Намдинь хотын текстильнэ комбинат ехээр һандаргагдаһан байгаа. Мүнөө комбинадай хүдэлмэришэд цехүүдэй корпусуудые, байрын ба ажахын байшангуудые заһабарилжа байна. Эндэһээ задалагдажа абтаһан станогууд, түхеэрэлгэнүүд хабсаргадан тодхогдоно.

Байгша оной түрүүшын үдэрнүүдтэй сасуулхада, Вьетнамай Демократическа Республика дотор электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгэ хоёр дахин шахуу ургаа. Американ бомбодолгонуудаар һандаагдаһан түхеэрэлгэнүүдые заһажа байһан хүдэлмэришэдэй, Иенфу, Вьетчи, Хабак, Тханьхоа ба бусад нютагуудтахи электростанцинуудай хүдэлмэришэдэй шэн габьяата ажалай ашаар иимэ бүтээсэ туйлагдаһан байна. Зарим электростанцинуудта заһабарилагдаһан түхеэрэлгэнүүд удаан саг соо хүдэлхөөр хараалагдана.

ДРВ-гэй шулуу нүүрһэнэй промышленность январь һарынгаа түсэбтэ даабариие амжалтатайгаар дүүргэээ. Хара ба үнгэтэ металлургиин предприятинууд продукци бүтээн гаргаха январь һарынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн байха юм.

ХАНОЙ

ДРВ-гэй правительствын шиидхэбэри

ТАСС

Национальна аюулгүйе сахиха талаар США-гай президентын туһалагша Г. Киссинджерэй албанай хэрэгээр Ханойдо ерээд байха үедэнь. Вьетнамай Демократическа Республикын правительство США-гай плендэ ороһон 20 сэрэгшые болзорһоо урид американ засагаархиндта бусааха гэһэн шиидхэбэри абаа гээд ВИА агентство мэдээсэнэ.

ХАНОЙ

Эб найрамдалай, национальна эблэрэлгын түлөө

ТАСС

Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээнэй баталагдаһантай дашарамдуулан, Национальна сүлөөлэлгын фронтын ЦК-гай, Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын хандалгые дэмжэһэн митингнүүд Урда Вьетнамай сүлөөлэгдэһэн районуудта болоно.

Политическэ ба шажанай элдэб эмхинүүдые түлөөлһэн 10 мянга гаран хүн, сайгон захиргаанай мэдэлдэ байгаа районуудтахи улад зон Ратьзя провинцида болоһон митингдэ хабаадаа гэжэ Сүлөөлэлгэ гэдэг хэблэлэй агентство мэдээсэнэ.

Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээнэй баталагдаһанһаа хойшо үнгэрһэн түрүүшын дүрбэн үдэрэй турша соо Киенфонг провинцида 400 гаран митинг үнгэргэгдөө гэжэ АПО агентство мэдээсээ. Митингнүүдтэ хабаадагшад энэ хэлсээе ехэтэ һайшаан, Национальна сүлөөлэлгын фронтые, Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын дэмжэжэ байһан тухайдаа мэдүүлбэ. Эб найрамдалай, национальна эблэрэлгын тугые үндэр дээрэ үргэн ябажа, зэргээ нягтаар жагсааха гэжэ шиидэнхэй байһан тухай мэдүүлхэһээ гадна, хэлсээгээ хэлбэришэгүй бэелүүлхэ эрилтэ сайгон захиргаанай үмэнэ табина.

Парижда баталагдаһан хэлсээе сайгон засагаархид эбдэнэ, арадай эрилтэ бэелүүлнэгүй гэжэ Урда Вьетнамдахи байдал элирхэйлнэ.

Баталагдаһан хэлсээнэй удхые солдадуудтаа ойлгуулхагүй гэһэн һэдэлгэ сайгон захиргаан гаргана гээд Сүлөөлэлгэ агентство тэмдэглэнэ. Тиигээшье һаань, энэ хэлсээнэй удхые солдадууд ойлгожо байнхай. Куангда провинцидахи Диенбан районд эшээлһэн сайгон гурбадахи дивизиин гурбадахи батальоной солдадууд сэрэгэй захиралта дүүргэхэеэ арсажа, буу зэбсэгүүдээ бариһан зандаа арадай тала руу оробо. Куангнам провинцида мүн лэ иимэ ушар болоо.

Дэлхэй дээрэ амгалан байдал һэргээн бэхижүүлхые хүн зоной хүсэжэ байһыень Урда Вьетнамдахи байдал элирхэйлнэ.

ВЬЕНТЬЯН

Вьентьяндахи хөөрэлдөөнүүд

ТАСС

Лаосой асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ зорилготой хөөрэлдөөнүүдтэ Лаосой Патриотическа хүсэнүүдэй түлөөлэгшэдэй ба Вьентьян талын ээлжээтэ, 18-дахи уулзалга февралиин 13-да болобо. Хөөрэлдөөн яһала һайнаар үнгэрөө гэжэ Лаосой Патриотическа фронтын делегациин түлөөлэгшэ Сот Фетраси, уулзалгын һүүлээр журналистнуудтай хөөрэлдэхэдөө тэмдэглэбэ. Буудалдаа зогсоохо, орон доторхи байдалые эбэй ёһоор гуримшуулха асуудалнудаар хоёр тала адли һанал бодолтой байба гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Премьер-министр принц Суванна Фума Лаосой Патриотическа фронтын ЦК-гай Генеральна секретарь Фуми Вонгвитидтэй февралиин 13-да Лаосой ниислэл хотодо уулзаһан байна.

ФРИТАУН

ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТЫН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Советскэ Союзтай харилсаагаа бэхижүүлхэ шухала гэжэ Сиерра Леениин вице-президент Сорие Ибрагим Корома мэдүүлбэ. ООН-до Советскэ Союз туйлай ехэ үүргэ дүүргэнэ. Колониальна дарлалта мүлжэлгэһөө африкан арадуудые сүлөөлхэ хэрэгтэ СССР шиидхэхы туһа хүргэнэ гээд С. Корома ороной парламент дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэбэ.

ПАРИЖ

ДҮРБЭН ТАЛЫН КОМИССИИН ЗАСЕДАНИ

ТАСС

Сайгонһоо абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, дүрбэн талын сэрэгэй хамтын комиссиин ээлжээтэ заседани февралиин 14-дэ болобо. ДРВ-гэй, Урда Вьетнамай Республикын, ВРП-гэй, США-гай ба сайгон захиргаанай түлөөлэгшэд энэ комиссиин бүридэлдэ ороно. Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээе сайгон сэрэгүүд хэдэ дахин эбдээ гэжэ Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын делегациин толгойлогшо генерал-лейтенант Чан Ван Ча мэдүүлээ гээд Франс Пресс агентствын корреспондент дамжуулба. Хойто секторэй Фондиен гэжэ районд эшээлһэн сайгон сэрэгүүд харата ябуулгануудые хэпэн байна. Энэнь хэлсээ эбдэһэн ябадал болоно гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Хэлсээ эбдэхэ ябадалаа дары болюулха эрилтэ Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын, ДРВ-гэй түлөөлэгшэд сайгон сэрэгүүдэй үмэнэ табиба.

ВАШИНГТОН

Р. Никсонэй мэдүүлгэ

ТАСС

Долларой үнэ буулгаха тухай американ правительствын шиидхэбэри «саг зуурын ябуулга» гэжэ США-гай президент Р. Никсон мэдүүлбэ. Энээнэй һүүлээр «худалдаа наймаанай һалбарида хабаатай хуули гаргагдаха ёһотой». США-тай худалдаа наймаанай талаар харилсаа тогтооходоо, «газаашалан харшалха политикаһаа арсахыень бусад оронуудые баадхалга» энэ хуулиин гол зорилго болоно гэжэ президент хэлэбэ.

Долларой үнын буулга, гаргагдахаар бэлдэгдэжэ байһан хуули США-тай худалдаа наймаа хэдэг оронуудта зүрюулэн табигдаха, США-гай экономическа ашаг туһые хангаха ябадал болохо гэжэ, президентын хэлээшые ойлгохоор болоно гээд олонхи ажаглагшад тэмдэглээ.

НЬЮ-ЙОРК

Бомбодолгонууд үргэлжэлүүлэгдэһээр

ТАСС

Лаосой сүлөөлэгдэһэн районуудые американ авиаци зэрлиг бүдүүлигээр бомбодоно гэжэ США-гай Номгон далайн оршондохи зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командованиин түлөөлэгшэ Гонолулуһаа (Гавайи) мэдээсэнэ.

НЬЮ-ЙОРК

Ракетэ табилга урагшагүйдэбэ

ТАСС

Уһан доогуур ябаха «Рипалс» гэжэ Англиин онгоcoһоо «Поларис» ракетэ табилга урагшагүйдэбэ. Табигдаһанай һүүлээр хэдэхэн секундын үнгэрэмсөөр тэрэнь Флоридын (США) эрьеһээ 30 милидэ уһан соо унаа.

БОНН

Шэнэ түхэлэй нацизм ба милитаризмда эсэргүү тэмсэл

ТАСС

Фашизм ба милитари[...] эсэргүү тэмсэлэй асуу[...] нуудта зорюулагдаһан [...] ференци Баруун Герма[...] Ханау хотодо үнгэргэгд[...] Фашизмда эсэргүүсэн т[...] сэдэг Баруун Германи[...] хүнүүдтэй хамта ГДР-[...] ЧССР-эй, Францийн, Б[...] гиин, Италиин фаши[...] эсэргүүсэдэг эмхинүүд[...] холбоонуудай түлөөлэ[...] конференциин хүдэлмэр[...] хабаадаа.

Үһөө хяһаа нэхэхэ, [...] дэһэ яһанай илгаа гар[...] шэнэ түхэлэй нацис н[...] лой али бүхы ябуулга[...] эсэргүү тэмсэл үргэ[...] дэлгэрүүлхэ шухала [...] конференцидэ хабаада[...] мэдүүлээ гээд комм[...] дотор тэмдэглэгдэнэ.

Германиин Комму[...] партиин түрүүлэгшэ [...] Бахман конференци [...] үгэ хэлэбэ. Фашизмһаа [...] лөөлхын түлөө тэмсэлд[...] ветскэ Союзай арадуу[...] үүргэ дүүргэнэ гэжэ [...] тэмдэглээ.

ХАНОЙ

ТЭМСЭЛ УЛА[...] ҮРГЭДЭНЭ

ТАСС

Капиталай оронуу[...] ажалшад эрхэ сүл[...] түлөө тэмсэлээ үргэ[...] лүүлһээр. Хүдэлмэри[...] ба алба хаагшадые [...] гамгүйгөөр хашажа, [...] шалжа, капиталис мон[...] линуудай ашаг олзоё[...] гэдхэхые оролдохо[...] ажалшад буһалгаа хэ[...]

ТОКИО. Японой ни[...] лэл хотын 1700 гаран [...] бус замда гарабагүй, [...] нэй предприятинуудай, [...] хи зургаанууд хүдэлб[...] Февралиин 13-да Япо[...] гүрэнэй предприятинуу[...] эмхи зургаануудай 2 [...] лион 300 мянган хүдэлм[...] шэн, алба хаагшад 12 [...] бүгэдэ нийтын буһалгаа [...] носхоод, ажалдаа гараа[...]

Гүрэнэй эмхи зургаа[...] дай хүдэлмэришэд бо[...] алба хаагшадай буһал[...] 1948 оной хууляар х[...] донхой. Тингээшье һа[...] үргэн олон ажалшад [...] һуудалыень һайжаруу[...] эрилтэтэйгээр буһалгаа [...] һэн байна.

ПАРИЖ. Испаниин Б[...] баодахи промышленнос[...] ехэ хохидолдо ороо. [...] дэлмэришэд - металлу[...] нуудай, судна бүтээгш[...] буһалгаан эндэ соно[...] доод, 7 мянга гаран [...] ажалдаа гараагүй [...] «Юманите» газетэ бэш[...]

НЬЮ-ЙОРК. Буһал[...] та хүдэлөөнэй ба проф[...] юзуудай эдэбхитэдтэ [...] гүү хашалта, харшал[...] американ засагаархидай [...] һөө үргэнөөр хэгдэнэ.

«Сүүдэй нэрэ хүндые [...] халбат» гэжэ гэмнэн, [...] тагай багшанарай Фед[...] циин түрүүлэгшэ Ф. С[...] ливан, профсоюзай х[...] бэриин гэшүүн Дж. Р[...] гэгшэдые 6 һараһаа 4 [...] хүрэтэр болзортойгоор [...] мэдэ хааха гэһэн шийд[...] ри Филадельфиин окру[...] сүүд гаргаһан байна. [...] Федерацида 160 мянган [...] ларой яла тохоо.

ЛОНДОН. Англиин [...] дэлмэришэн ангиин [...] шэнэ отрядууд эрхээ [...] гаалан буһалгаална.

Ливерпуль хотын [...] мобиль бүтээдэг заводо[...] мянган хүдэлмэришэн [...] һалгаалжа эхилбэ. Са[...] хүлһыень дээшэлүү[...] ажаллаха арга болом[...] һайжаруулха эрилтэ та[...]

Хэрбээ ажалшадай [...] тэнүүдэй хангагд[...] һаань, бүхы Англи, Х[...] Ирландидахи «Форд» [...] паниин хүдэлмэришэд [...] тын 1-дэ бүгэдэ ни[...] буһалгаа соносхохо [...] гээд автомобиль бүтээ[...] дэй национальна профс[...] мэдээсэбэ.

КОПЕНГАГЕН. Фе[...] лиин 11-дэ Даниин 5 [...] га гаран хүн Копенга[...] үйлсэнүүдээр ябажа, с[...] эдеэнэй үнэ сэнгэй 15 [...] центээр хүндэрһыень [...] руушаажа байһанаа [...] дүүлбэд. «Юрэнхы [...] гүүртэ» Даниин ороһо[...] уламжалан, юумэнэй [...] хүндэрнэ бшуу.

БУЭНОС-АЙРЕС. [...] гентиныи автобус[...] жолоошод буһалгаа сон[...] бо. Автобусно компани[...] дай эзэдтэй баталагд[...] хамтын договорые да[...] хаража үзэхэ эрилтэ та[...]

Гүрэнэй эмхи зургаа[...] дай алба хаагшад, м[...] гууд, мяха хүргэлгы[...] зарта ажалладаг хүдэл[...] ришэд салин хүлһыень [...] шэлүүлхэ эрилтэтэйгээр [...] һалгаалжа байнхай.

(ТАСС).

Ороной арад зоной буруушааһаар байтар Холбоото Штадууд иимэ Китафудзэн полигондо буудалгануудые эхилбэ. Японой үргэн нийтэ американ бүхы баазануудые ороной газар дээрэ үгы хэхэ гэһэн тэмсэл энэ үдэрнүүдтэ ябуулжа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Китафудзи полигон эльгээгдэжэ ябаһан американ сэрэгэй техникые демонстрантнууд табижа үгэнэгүй.

Джапан Пресс-ТАСС-ай фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Юрэнхы эрдэмэй, политехническэ ба ажалай» — түрүү бэшэг. «Хүдэлмэришэ бата дабшаса» — фотоочерк. Нютаг нютагай һонин. Орон доторнай.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Ухаалан зохёсгшодой мүрысөөндэ — үргэн дэлисэ» — Н. Мальцевай статья. Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ. «Хүдэлмэришэ бата дабшаса» — фотоочерк.

Гурбадахи хуудаһанда: «Хүдэлмэришэ бата дабшаса» — фотоочерк. «Наймаашанай, худалдан абагшын түлөө» гэһэн К. Вдовиченко гэгшын статья. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Эрдэмтын захяа» — А. Гранинагай корреспонденци. Элдэб һонинной дээжэ. Спорт.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна

14.05 — **Үнгэтэ телевидени.** «Хүхюу Карандаш ба тэрэнэй нүхэд» гэһэн дамжуулга үхибүүдтэ харуулагдаха. 14.35 — **Һүүлэй һонин.** 14.45 — **Үнгэтэ телевидени.** «В мире животных». 16.00 — «Манай адрес — Советскэ Союз». Уран һайханай самодеятельностьдэ хабаадагшадай концерт. 17.15 — М. Анчаров. «Үдэрһөө үдэртэ» — теле-зүжэг. (2-дохи хуби, 8-дахи глава). 18.20 — **Үнгэтэ телевидени.** Хоккейгээр СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө наадан. ЦСКА — «Химик» (Воскресенск). (3-дахи период).

Улаан-Үдэ харуулна

19.30 — «Аламжа Мэргэн» гэһэн теле-зүжэг үхибүүдтэ харуулагдаха. 20.00 — «Үдэшын Улаан-Үдэ» — телегазетэ. 20.40 — Хүгжэмтэ заһбарлалга.

«Орбита» харуулна

20.45 — «Москвагай концертнэ залнуудаар — телешэнжэлэл. 21.30 — «Эрдэм ба соёл культурын шухала асуудалнууд». «Генетикэ хүндэ алба хэнэ». 22.00 — И. Штемлер. Мала Бронноһохи Москвагай драмын театрай «Гроссмейстерский балл» гэһэн зүжэг дамжуулагдаха. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

19.40 — «Польский альбом» — уран һайханай фильмын «Анна» гэжэ хоёрдохи сери. 20.45 — «Улаан альпинистнууд» — ГДР-эй телевидениин уран һайханай фильмын 10, 11-дэхи серинүүд.

Редакторай орлогшо М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54 приёмная — 54-93, зам. редактора — 68[...] зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, [...] ответ. секретаря — 66-76, отделы: партийной [...] ни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, про[...] ганды и агитации — 56-23, промышленности и строит[...] ства — 61-35, советского строительства и быта — 69[...] культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67[...] информации — 34-05, общественная приёмная — 56[...] машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

 ● Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-00370. Заказ № 1847